NALEŻYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM WYDANIE II.

Rok X. Kraków, poniedziałek 20 czerwca 1927 Nr. 159

NOWY DZIENNIK

Adres reda[…]racji: Kraków. ul. Orzeszkowej 7.
Numer telefo[…] czekowe P. K. O. w Krakowie 400.630.
Nakła[…]lawniczej „NOWY DZIENNIK".
Wszelkie k[…]y nadsyłać wprost do Administracji.
Komu[…] redakcji nie będą uwzględnione.
Rękopisów re[…]ca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Redaktor na[…]jmuje od godz. 12 do 1 w południe.

Cena numeru **20** groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 5'00 kwart. Zł. 15'00
w Krakowie z odnoszen. do domu „ „ 5'20 „ „ 15'60
Na prowincji z przesyłką poczt. „ „ 5'60 „ „ 16'80
Zagranicą z przesyłką pocztową „ „ 9'00 „ „ 27'00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0'15, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0'20, nadesłane Zł. 0'60, wiersz milim. 1-szp. w tekście Zł. 0'85, wiersz milim. 1-szp. na 1-ej stronie Zł. 1'—, gratulacje Zł. 10, inseraty zamiejscowe o 50%, zagranicz. o 100% droższe.

Demokratyzacja kahałów -- faktem!

Kraków, 19 czerwca.

(b) W „Monitorze Polskim" Nr. 204 z 13 listopada 1925 ukazało się rozporządzenie Ministra Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. z dnia 27 października 1925 Nr. 1096 „o zmianie niektórych postanowień statutów gmin wyznaniowych żydowskich na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego" — tej treści, że gminy żydowskie, położone na tym obszarze, a chcące uzyskać zmianę swych statutów co do prawa wyborczego członków gmin, „winny składać władzy administracyjnej podania", władze zaś administracyjne „nie będą stawiały żadnych przeszkód" zatwierdzeniu zmian statutu w następujących kierunkach:

„a) wybory są powszechne, równe, tajne, bezpośrednie i proporcjonalne;

b) czynne prawo wyborcze jest zależne od następujących warunków: 1) wyznanie żydowskie, 2) wiek 25 lat skończonych, 3) płeć męska, 4) obywatelstwo polskie, 5) zamieszkanie w obrębie gminy żydowskiej bez przerwy przynajmniej rok jeden;

c) bierne prawo wyborcze jest zależne od następujących warunków: 1) posiadanie czynnego prawa wyborczego, 2) ukończonych lat 30, 3) obywatelstwo polskie, 4) używanie w całej pełni praw obywatelskich".

Powyższe fakultatywne rozciągniecie dekretu Piłsudskiego o gminach żydowskich na Małopolskę, będące wypływem „ugody" — jednym z głównych jej warunków była demokratyzacja kahałów małopolskich i wogóle uregulowanie położenia prawnego gmin żydowskich, — nie mogło nas oczywiście zadowolić. Pominąwszy oddanie decyzji co do demokratyzacji ordynacji wyborczej w ręce dotychczasowych możnowładców kahalnych, a więc w ręce osób stanowczo przeciwnych wszelkiej demokratyzacji, jako niebezpiecznej dla osobistych ich godności i interesów — przedstawia się sam „rozmiar" demokratyzacji nader szczupło, i to nie z absolutnego punktu widzenia, lecz ze stanowiska — Konstytucji polskiej. Wedle konstytucji marcowej ma bowiem prawo wybierania do Sejmu każdy obywatel polski bez różnicy płci, o ile ukończył 21 lat, a w okręgu wyborczym mieszka od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw, prawo zaś wy[b]ieralności każdy obywatel bez różnicy płci, o ile ukończył 25-ty rok życia. Czyli, że Żydówka ma prawo wyboru i wybieralności do Sejmu, ale do kahału nie wolno jej wybierać. Żyd zaś, mając lat 25, może być posłem sejmowym i zabierać głos w sprawach [30]-miljonowego państwa, lecz, aby zostać radnym kahalnym w Psiej Wólce, musi kształcić swój umysł charakter jeszcze przez całych lat pięć...

Mimo to jednak, z punktu widzenia stosunków kahalnych — takich, jakiemi one są — było rozporządzenie p. Grabskiego znacznym krokiem naprzód na drodze do demokratyzacji kahałów i dlatego z wdzięcznością je przyjęliśmy.

My — — ale nie panowie kahalnicy!

Bo z wyjątkiem kilku zaledwie kahałów, które pozostaną chlubnym wyjątkiem wśród galicyjskiego bagna kahalnego, potentaci całej reszty wszystkich czterech województw małopolskich pozostali głuchymi na apel rządu o dobrowolną demokratyzację gmin żydowskich. Mijał miesiąc za miesiącem, minął rok jeden i wnet już kończy się drugi, a kahały śmiały się w kułak z rozporządzenia ministerjalnego z 25 października 1925. Perypetje tych kpin ze strony kahału np. krakowskiego mają Czytelnicy nasi w zbyt świeżej pamięci, abyśmy potrzebowali je przypominać.

Co więcej — kiedy na skutek usiłowań Koła Żydowskiego, a zwłaszcza i przedewszystkiem dzięki niestrudzonym i pełnym oddania zabiegom posła Dra Thona, rząd doszedł do przekonania, iż rozporządzenie p. Grabskiego jest połowiczne i do żadnego celu nie prowadzące, a dekret Piłsudskiego winien być w drodze rozporządzenia rządowego przymusowo rozciągnięty na całą Małopolskę — panowie kahalnicy i cała „galicyjska" reakcja klerykalna zadrżeli w swych posadach i rozpoczęli zakulisową akcję, która pozostanie po wsze czasy hańbą, łabędzim śpiewem hańby „galicyjskiego" kahalizmu. Przypominamy tylko telegramy do rządu wysyłane przez pewną gminę żydowską nad Wisłą położoną, przypominamy szantaż „zjazdu" nowosądeckiego, przypominamy wkońcu objazdy „meszulachów" bełzkich i intryganckie ich próby sfałszowania woli ludu żydowskiego.

Wszystkie te próby cofnięcia wstecz koła historji na nic się nie zdały. Rząd marszałka Piłsudskiego nie dał się wprowadzić w błąd, a p. minister Dobrucki uczynił konsekwentnie dalszy krok na drodze, którą zapoczątkował rozporządzeniem swojem z października 1925 p. St. Grabski. Na posiedzeniu Rady ministrów w piątek 1 bm. zapadła na wniosek p. min. Dobruckiego uchwała **rozciągnięcia dekretu Piłsudskiego o demokratyzacji gmin żydowskich na cały obszar państwa** (z wyjątkiem województw śląskiego, poznańskiego i pomorskiego).

W ten sposób — częściowa przynajmniej — demokratyzacja gmin żydowskich w Małopolsce stała się **faktem**, niezależnym więcej od „dobrej" woli grup i jednostek. Na drodze do sanacji kahałów naszych został uczyniony duży krok naprzód. Pozostanie na zawsze hańba dotychczasowych dzierżycieli władzy po kahałach, iż nie chcieli tego kroku uczynić dobrowolnie. Musiano nam demokratyzację gmin naszych — narzucić. Jesteśmy za to oktrojowanie wdzięczni rządowi. Jesteśmy przekonani, że demokratyzacja gmin żydowskich umożliwi ich rozwój i rozbudowę — na pożytek żydostwa polskiego i Rzeczypospolitej.

Znamienny głos organu Związku Naprawy Rzeczypospolitej o sjoniźmie

(Telefonem od naszego korespondenta).

Lwów. 17. 6. (W) „Dziennik Lwowski", oficjalny organ Związku Naprawy Rzplitej, a półoficjalny organ p. wicepremjera Bartla, ogłosił znamienny artykuł wstępny w sprawie stosunku do sjonizmu, w którym m. in. pisze:

„Bardzo znamiennie układa się również stosunek do Polski sjonizmu, którego warszawski przywódca, a twórca bloku narodowościowego p. Grynbaum, ten sam, który akcją endecką dał się w pierwszym Sejmie sprowokować do okrzyku: straciliście Wilno i Lwów! Obecnie musiał skonstatować w Ameryce ogromną poprawę stosunków. Rząd p. Marszałka, przez usta wicepremjera Bartla niejednokrotnie zaznaczał, że stworzenie harmonji współżycia narodowościowego, przez zaspokojenie słusznych postulatów narodowościowych, uważa za swoje zadanie. Jak się okazuje, państwowa racja stanu zgoła nie ucierpiała na tem, że zamiast drażnienia, zamiast perfidnego zawierania „ugód", których dotrzymać się nie myśli, p. minister Dobrucki w dziedzinie szkolnictwa realizuje konstytucję a nawet przez to, że rząd obecny przez mianowanie posła sjonistycznego konsulem polskim w Hajfie, stworzył zamiast dyplomatycznej retoryki, koalicyjnego rządu p. Skrzyńskiego, szczery, europejski symbol sympatji z palestynocentrycznym kierunkiem myśli wielkiej części żydostwa polskiego".

(Do artykułu tego jeszcze wrócimy. — Red.).

Motywy wyroku w procesie Kowerdy

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 18. 6. Sin. Dziś zostały ogłoszone motywy wyroku w sprawie Kowerdy. W motywach tych czytamy, że Sąd zastanawiał się nad kompetencją sądu doraźnego. Obrona kwestjonowała tę kompetencję z dwóch punktów widzenia, 1) że Wojkowa nie należy uważać za funkcjonarjusza publicznego i 2) z uwagi na brak cech przestępstwa według art. 453, zamiast którego zdaniem obrony należało zastosować art. 458, nie wliczony do kompetencji sądu doraźnego. W odpowiedzi na to sąd ustalił, że nie chodzi o funkcjonarjusza publicznego, ale o urzędnika i osobę urzędową, za którą Wojkow był uważany, następnie ustawy nasze zapewniają specjalną obronę posłom państw obcych. Sąd żadną miarą nie może podzielić poglądu, że Wojkow został zamordowany nie jako przedstawiciel ZSSR, ale jako członek Kominternu. Według wyjaśnień samego Kowerdy, złożonych przed świadkiem Dąbrowskim, strzelał on „za Rosję i za miljony", czyli mścił się na Wojkowie, jako przedstawicielu rządu rosyjskiego, a nie jako członku Kominternu, stanowiącego ekspozyturę rządu sowieckiego na zewnątrz. Kowerda strzelał do posła. Tak więc wszelkie wątpliwości co do kompetencji sądu doraźnego należy uznać za nie

słuszne.

Następnie czytamy w motywach o kwalifikacji czynu przestępczego i o wymiarze kary. Represje karne należy dostosować do stopnia winy. Mają one na celu wywarcie poprawy u skazanego, jak i obronę porządku społecznego. Kara śmierci prze czy celom poprawy skazanego. Co się tyczy naśladownictwa, to Polsce nie grozi epidemja zabójstw w rodzaju zabójstwa Wojkowa. Przyznał to pośrednio i przedstawiciel rządu sowieckiego p. Rosengolz, który oświadczył, że nie spodziewał się w Polsce zamachu na Wojkowa. Rozszerzenie się tego rodzaju zbrodni nie może nastąpić. Sąd uważa za okoliczność łagodzącą zarówno wiek młodzieńczy oskarżonego jak i wartość moralną ustaloną w zeznaniach świadków. Okoliczności te pozwalają za tem, że utrzymany przy życiu i powróciwszy po odbyciu terminowej kary na łono społeczeństwa, Kowerda może się stać pożytecznym członkiem jego. W imię więc tych walorów i haseł poprawy przestępcy, sąd uważa za wystarczającą karę dla Kowerdy 15 lat ciężkiego więzienia.

Szczegóły rozporządzenia o demokratyzacji kahałów

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 18 6. Sin. Na wczorajszem posiedzeniu rady ministrów został przyjęty projekt rozporządzenia o uporządkowaniu stanu praw nego w organizacji gmin żydowskich na obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem woj. pomorskiego, poznańskiego i śląskiego (zob. art. wstępny w dzisiejszym numerze — Red.) Projekt ten rozciąga dekret Naczelnika Państwa o gminach żydowskich na cały obszar Rzeczypospolitej. Art. 3. tego projektu przewiduje ukonstytuowanie się poszczególnych gmin z tem wszakże, iż nie później jak w ciągu roku od ogłoszenia niniejszego rozporządzenia wszystkie gminy wyznaniowe żydowskie na terenie województw krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego winny już być ukonstytuowane według nowych przepisów wymienionego dekretu.

Dodać należy że w dniach najbliższych ukaże się rozporządzenie wykonawcze p. ministra oświaty w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych w sprawie organizacji gmin na terenie Małopolski wschodniej i zachodniej oraz w sprawie wyborów do poszczególnych gmin żydowskich na tymże samym obszarze.

Ogłoszenie tego rozporządzenia ma nastąpić w ciągu tygodnia.

Senat został już zwołany

(Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa. 18. 6. Sin. Dziś o godz. 1 popołudniu zawiadomiono telefonicznie p. marszałka Senatu, że zarządzenie prezydenta Rzeczypospolitej o zwołaniu Senatu doręczone zostanie mu jeszcze dziś popołudniu. Data zwołania nie jest jeszcze wiadoma. Wiadomo jedynie, że na wczorajszej konferencji marszałek Trąmpczyński domagał się, aby data była ta sama, co data zwołania sejmu, gdyż konstytucja traktuje obie izby równorzędnie. Jak słychać, na wstępie konferencji, jaką wczoraj marszałek Trąmpczyński odbył z wicepremjerem Bartlem, stanął marszałek senatu na stanowisku, że uważa sesję senatu za otwartą automatycznie wskutek zwołania sesji sejmowej. Okazało się jednak, że rząd stoi na innem stanowisku,. Zwłokę w otwarciu sesji senatu rząd tłumaczy tem, że obie izby obradują w jednej sali, wobec czego jednocześnie nie mogą się obie izby zebrać. Żadne motywy polityczne nie wchodzą tu w grę.

Według pogłosek kuluarowych miał p. marszałek senatu przygotowany wniosek, podpisany przez większość senatu do Prezydenta Rzeczypospolitej, domagający się zwołania sesji senatu. Z powodu jednak wyników konferencji wniosek nie zostanie doręczony.

Senat zbiera się w piątek 24. bm.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, k8 6 Sin. Dziś o godz. 5.30 do gmachu sejmowego przybył p. wicepremjer Bartel i odbył dłuższą konferencję z marszał kiem Trąmpczyńskim. Podczas konferencji wicepremjer Bartel doręczył p. marszałkowi Senatu rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o zwołaniu nadzwyczajnej sesji Senatu. — Zarządzenie to brzmi:

Na podstawie art. 37 Konstytuci zwołuję Senat do miasta stołecznego War szawy na sesję nadzwyczajną. Termin otwarcia wyznaczam na dzień 22 czerwca 1927 r. Warszawa, dnia 17 czerwca 1927 r.

Podp.: Prezydent Rzeczypospolitej Mościcki. Prezes ministrów Piłsudski.

Nie bacząc jednak na termin zawarty w dekrecie Prezydenta marszałek Senatu Trąmpczyński wyznaczył pierwsze posiedzenie Senatu na piątek 24 bm. o godz. 11 rano.

Niemcy w komisji mandatowej

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Genewa, 18 6. ŻAT. Jak wiadom,o rada Ligi Narodów zwróciła się do komisji mandatowej celem zasięgnięcia jej opinji o wniosku niemieckim, by przedstawiciel Niemiec mógł zasiadać w komisji mandatowej. Biuro Wolfa dowiaduje się, w związku z tem, że jest to tylko akt kurtuazji i nie ulega wątpliwości, że wniosek niemiecki będzie załatwiony przychylnie na mocy jednogłośnej uchwały Rady Ligi Narodów. W ten sposób Niemcy uzyskają bezpośredni wpływ na załatwianie spraw dotyczących Palestyny i podlegających Lidze Narodów.

Kalinin o wojnie

Berlin, k8 6. PAT. Agencja Ost Express donosi z Moskwy, że Kalinin wygłosił na zgromadzeniu robotniczem w Lubercy mowę o międzynarodowej sytuacji politycznej. Kalinin oświadczył, że nikt dziś nie może przewidzieć, czy wojna wybuchnie za kilka dni, czy też za kilka miesięcy. W każdym razie klasa robotnicza musi być zawsze w pogotowiu, aby módz odeprzeć wszelki atak. W końcu swego przemówienia Kalinin oświadczył się za powiększeniem zbrojeń.

Czang Tso Lin ogłosił się dyktatorem

Pekin. 18. 6. PAT. United Press. Czang Tso Lin ogłosił się dziś wojskowym i cywilnym dyktatorem Chi nPółnocnych. Dyktatura rozpoczyna się o północy i sądzą, że do tego samego czasu Fangfu stworzy gabinet. Dyktatura Czang Tso Lina jest środkiem obrony stolicy i spodziewają się, że przyczyni się ona do podniesienia dyscypliny wojsk północnych, które są już bardzo zdemoralizowane.

—o—

Byrd odroczył swój lot

Nowy Jork. 18. 6. United Press. Byrd, który zamierzał dziś rozpocząć lot do Europy, z powodu sytuacji atmosferycznej odroczył swój lot Spodziewa się on jednak, że będzie mógł w niedzielę, najpóźniej w poniedziałek wzbić się w powietrze.

XV. Kongres sjoński zwołany do Bazylei

Komunikat Egzekutywy.

Londyn. 18 6. Egzekutywa Organizcai Sjońskiej komunikuje: Na podstawie uchwały A. C. został zwołany 15 kongres sjoński na 30-go sierpnia do Bazylei. Biuro kongresowe, któremu poruczone zostały prace przygotowawcze, rozpocznie działalność 20 czerwca. Kierownikiem biura kongresowego mianowany został Dr. F. Kahn. Adres biura podany będzie w najbliższych dniach do wiadomości. Egzekutywa przedłużyła ostateczny termin przesłania pieniędzy za szekle do 25 bm. Na podstawie szekli, która najdalej do tego dnia będą wpłacone Egzekutywie, ustalona będzie ilość delegatów dla poszczególnych krajów.

Włodzimierz Żabotyński kandydatem

rewizjonistów na Kongres

Warszawa, 18 6. ŻAT. Dowiadujemy się, że Włodzimierz Żabotyński, który przybywa w przyszłym tygodniu do Polski, zamierza wystawić swoją kandydaturę na liście rewizjonistów przy wyborach do 15 kongresu sjonistycznego.

Wypadek samochodowy ekspertów

amerykańskich w Emek Izrael

Jerozolima, 18 6 ŻAT. Podczas podróży członków komisji ekspertów, prof. Rosenaua i Wilińskiego w Emek Jesreel zaszedł wypadek samochodowy. Obaj eksperci odnieśli lekkie kontuzje. Natomiast dwaj inni pasażerowie jadący tem autem zostali ciężko ranni.

Praca małoletnich w Palestynie

Londyn, 18. 6. (ŻAT). Na ostatniem posiedzeniu parlamentu angielskiego posłanka Laurence zapytała ministra kolonji, czy prawdą jest, że fabryka zapałek w Palestynie zatrudnia dzieci w wieku od 7 do 8 lat i czy istnieją jakieś przepisy w Palestynie o pracy dzieci. Minister kolonji Amery odpowiedział, że rządowi nie wiadomo, aby w wspomnianej fabryce zatrudnione były dzieci. Obecnie opracowywany jest projekt ustawy w Palestynie, który zabrania zatrudniania w przemyśle dzieci poniżej lat 12.

Uroczystość ku czci jubileuszu Ż. F. N.

w Londynie

Londyn, 18. 6 (ŻAT). Odbyła się tu uroczystość w związku z jubileuszem 25-lecia istnienia Żydowskiego Funduszu Narodowego. Przewodniczył pułkownik Salomon, który rzucił hasło zebrania 30.000 funtów celem zakupienia ziemi w imieniu żydostwa angielskiego. Następnie przemawiał Sir Wyndham Deeds, naczelny rabin Anglji Dr Herz, pułkownik Wedgwood oraz inni.

Rozłam w „Kopsie"

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 18 6. Sin. W reprezentacji KOPSa w radzie miejskiej w Warszawie nastąpił rozłam. Z grupy KOPSa wystąpiło 20 radnych, którzy utworzą osobną frakcję, która zapowiada, że wyeliminuje ze swojej pracy element polityczny i będzie pracowała jedynie w imię haseł gospodarczych. Secesjoniści wysuwają kandydaturę byłego premjera Ponikowskiego na prezydenta miasta.

Cziczerin wraca do Moskwy

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Berlin, 18 6. (T) Cziczerin opuścił dziś rano Berlin, żegnany przez członków ambasady sowieckiej i przedstawicieli min. spraw zagr. Rzeszy. Cziczerin wyjechał do Szczecina, gdzie wsiądzie na okręt, którym odpłynie do Rosji. Obrał on tę drogę, chcąc ominąć terytorjum polskie.

Napad na sekretarza policji politycznej w Sofji

(Telegram własny „Nowego Dziennika)

Sofja, 18 6. (D) Gdy sekretarz policji politycznej w Sofji Athanasew wracał nocą do domu, napadli na niego na kurytarzu trzej mózczyźni, którzy zaczęli bić go po głowie tępemi narzędziami. Athanasew zdołał sięgnąć po rewolwer i strzelił kilkakrotnie do napastników, którzy jednak zdołali zbiec. Nie ulega wątpliwości, że napad ma tło polityczne. Athanasew jest ciężko ranny.

Po 45-tej sesji Rady Ligi Narodów

Tragedja Armeńczyków. — Dyskusja nad międzynarodową konferencją gospodarczą. — Sprawy polskie. — Niemcy w Komisji Mandatowej. — Rezultaty sesji.

Kraków, 19 czerwca.

(K) Tragedja nieszczęśliwego ludu armeńskiego odbiła się dzięki niestrudzonej energji Fridtjofa Nansena głośnem echem na ostatniej sesji Rady Ligi Narodów. Nansen wystąpił z planem przesiedlenia 250,000 armeńskich emigrantów, przebywających wśród najokropniejszych warunków w Grecji, Bułgarji, Syrji i Konstantynopolu, do kaukazkiej republiki Eriwan, stanowiącej, jak wiadomo, część składową sowieckiej Unji. Z powodu tejże właśnie przynależności Eriwanu stało się rzeczą niemożliwą zorganizować dla armeńskich uchodźców międzynarodową pożyczkę pod gwarancję Ligi Narodów. Sowiety nie nadesłały bowiem do Rady Ligi Narodów potrzebnych materjałów, by w należytem świetle przedstawić stan prawny panujący w republice eriwańskiej. Nansen wystąpił więc z planem pożyczki prywatnej, atoli Liga Narodów ma drogą nieoficjalną objąć gwarancje dla trzech miljonów funtów szterlingów, potrzebnych dla odwodnienia Eriwanu, Amerykańscy tudzież armeńscy kapitaliści przyrzekli swą pomoc, jeśli Liga Narodów obejmie gwarancję.

Projekt Nansena został naogół sympatycznie przez Radę Ligi przyjęty. Minister Stresemann poparł bardzo gorąco projekt Nansena, natomiast Chamberlain trzymał się w pewnej rezerwie, zaznaczając, że Anglja nie może się tak prędko zdecydować, ponieważ brak należytych danych co do praktyczności całego przedsięwzięcia.

Następnie złożył Stresemann sprawozdanie o międzynarodowej konferencji gospodarczej. Sprawozdawca wyraził się z wielkiem uznaniem o rezultatach konferencji, i w swojej rezolucji wezwał wszystkie kraje i rządy do należytego studjum uchwał międzynarodowej konferencji gospodarczej, proponując jednakowoż równocześnie, by dyskusję odłożyć do jesiennej sesji Rady Ligi, albowiem wtenczas będzie równocześnie obradować pełna Liga Narodów. Imieniem Belgji oświadczył Vandervelde, że jego rząd uznał już bez zastrzeżeń rezolucje międzynarodowej konferencji gospodarczej. Także Benesz imieniem Czechosłowacji oświadczył zasadniczą zgodę na rezolucje tej konferencji i przyrzekł swoje poparcie.

Że spraw polskich omawiana była sprawa polskiego składu amunicji na Westplatte w Gdańsku. Sprawozdawcą był delegat Rzeczypospolitej amerykańskiej Chile, który wniósł na odroczenie całej sprawy. Przeciwko odroczeniu przemawiał Stresemann, na którego interwencję udzielono głosu prezydentowi Gdańska Sahmowi. W swem przemówieniu powołał się Sahm na eksplozję w Witkowicach, oraz petycję miasta Krakowa, by skład amunicji umieszczono w jaknajwiększej odległości od miasta. Tego samego domaga się i Gdańsk, dlatego mowca domaga się przyrzeczenia dawniejszego systemu kontroli. Delegat Polski Strassburger domagał się bądź natychmiastowego rozpatrzenia sprawy, bądź odroczenia jej do sesji grudniowej. Komisarz z ramienia Ligi Narodów van Hammel, powołując się na świadectwo ekspertów podkreślił, iż na Westerplatte niema stałego składu amunicji. Stresemann zaproponował kompromis, wedle którego ostateczna decyzja miałaby zapaść na sesji wrześniowej, atoli do tej pory ma pozostać nowy system kontroli. Na tem zakończyła się cała sprawa.

45 sesja Rady Ligi już się zakończyła. Do rezultatów tej sesji wrócimy osobno. Teraz chcemy tylko w krótkich słowach podkreślić ogólne wrażenie tej sesji. Niemcy mogą być z tej sesji wielce niezadowolone. Nie uzyskały bowiem żadnego konkretnego sukcesu. W sprawie kontroli nad fortyfikacjami na swej wschodniej granicy będą musiały zgodzić się na wyraźne ustępstwa. O zmniejszeniu armji okupacyjnej nawet mowy nie było. przeciwnie zarzucono Niemcom, że nie spełniły swoich zobowiązań tak w sprawie policji, jakoteż w sprawie prywatnej fabrykacji amunicji. Przeciwko Stresemannowi podniosła się już bardzo silna burza protestów ze strony prawicy w Niemczech, a w prasie niemieckiej znowu zaczynają mówić o przesileniu w łonie rządu. Wprawdzie Stresemann uzyskał dla Niemiec miejsce w Komisji Mandatowej — jest to sukces stosunków dość wielki, skoro się zważy, że Niemcy miały nawet zamiar zrezygnować ze starań o to, ponieważ tak mało było nadziei, do realizacji — ale dla sytuacji międzynarodowej Niemiec jest to zbyt małem zwycięstwem, by uspokoić znacznie dalej sięgające apetyty.

Polska może być z wyników 45. sesji zadowolona. Pomijając już zwycięstwo w sprawie Gdańska. należy zwrócić uwagę na powszechną sympatję, jaką Polska zdobyła tak w Anglji jakoteż i Francji dzięki swej przezornej taktyce w stosunku do sowietów. Alarmy wojenne są wprawdzie mocno przesadzone, ale na wszelki wypadek wynosi Polska z 45. sesji Rady Ligi Narodów to przeświadczenie, że w ewentualnej wojnie ze sowietami nie będzie odosobniona.

Grek Mavromatis skarży Anglję przed trybunałem haskim

Haga. (Tel. wł.) Stały międzynarodowy Trybunał rozjemczy w Hadze rozpatrywać będzie na obecnej swej sesji skargę rządu greckiego w sprawie koncesyj Greka Mavromatisa — w Jerozolimie. W skardze wniesionej przez posła greckiego w dniu 28 zm. protestuje przedstawiciel grecki przeciw poszkodowaniu Mavromatisa przez rząd brytyjski, jako władzę mandatową w Palestynie. Grek Mavromatis poniósł — wedle wywodów skargi — szkodę w wysokości 21.000 funtów, a to przez zwlekanie z uznaniem projektów i planów Mavromatisa w Palestynie. Poseł grecki wnosi też wedle artykułu 11. statutu mandatowego, o zapłacenie przez Anglję, wspomnianej sumy wraz z 6 procentami odsetek.

Wyniku procesu Greka Mavromatisa przeciw Anglji oczekują z niezwykłem zaciekawieniem nietylko koła angielskie i żydowskie, ale wogóle w międzynarodowych sferach prawniczych.

Ekscesy studenckie w Rumunji trwają nadal

Bukareszt. (ŻAT) Na wydziale lekarskim uniwersytetu bukaresztеńskiego znowu wybuchły awantury antyżydowskie. Studenci żydowscy, którzy przyszli do egzaminów z fizyki, zostali dotkliwie pobici przez cuzystów. Napady te miały miejsce przed salą egzaminacyjną, przyczem chuligani nie oszczędzali nawet studentek żydowskich. Dopiero dzięki pomocy sekretarza uniwersytetu udało się studentom żydowskim opuścić uniwersytet przez tylne wyjście i uwolnić się od napastników. Kilku studentów żydowskich odniosło rany i leczy się obecnie w szpitalu.

Grupa studentów żydowskich zaprotestowała przeciwko tym wypadkom w dziekanacie, wskazując, że studenci żydowscy na wyższych semestrach są teroryzowani i otrzymują listy z pogróżkami, wskutek czego nie mogą się zgłaszać do egzaminów. Z powodu ustawicznych napadów chuligańskich grozi im utrata całego roku studjów i cuzyści „odżydzą" w ten sposób całkowicie wyższe semestry, jak to już uczynili z pierwszymi semestrami na wydziale lekarskim.

WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE.

Waad Leumi, a najbliższa sesja Komisji Mandatowej

Jerozolima. (ŻAT) „Waad Haleumi" nie przesłało w roku bieżącym memorjału do Komisji Mandatowej przy Lidze Narodów. Prasa tutejsza krytykuje ten fakt, podkreślając, że egzekutywa arabska wystosowała w roku bieżącym do Komisji Mandatowej memorjał, na który należało odpowiedzieć również wysłaniem memorjału. Zdaniem prasy „Waad Leumi" powinien był przedstawić Lidze Narodów swoje zażalenia w związku z wyborami do władz municypalnych, bezrobociem i innemi sprawami.

Dr. Frankel o zadaniach komisji Jewish Agency

Jerozolima. 15. 6. (ŻAT) Wice-prezes „Metropolitan Life Insurance Company" w New Jorku Dr. Lee K. Frankel, jeden z członków komisji „Jewish Agency" przybył, jak już donosiliśmy. wraz z innymi członkami komisji ekspertów do Palestyny. Dr. Frankel złożył przedstawicielom prasy palestyńskiej wyjaśnienie w sprawie zadań komisji „Jewish Agency". Dr. Frankel oświadczył, iż przybył do Palestyny, aby zbadać gruntownie stosunki panujące w kraju. Na zasadzie tych badań będzie on miał później możność ocenić należycie sprawozdania, które będą dostarczone przez komisję ekspertów. Na zasadzie tych badań i materjałów będą też przez komisję opracowane odpowiednie wnioski i zlecenia.

Zadaniem komisji powiedział Dr. Frankel, będzie zsyntetyzowanie szczegółowych sprawozdań, opracowanych przez ekspertów z różnych dziedzin.

Rząd palestyński nie posiada środków na walkę z bezrobociem

Jerozolima. (ŻAT) Podczas wizytacji „Domu Robotniczego" w Tel Awiwie kolonel Symes pełniący obowiązki Wysokiego Komisarza Palestyny, oświadczył, że rząd palestyński nie jest w stanie wyasygnować specjalnych funduszów na walkę z bezrobociem.

Kolonel Symes ubolewał bardzo z powodu bezrobocia, panującego w mieście. lecz stwierdził, że rząd zmuszony jest niestety do wprowadzenia daleko idących oszczędności przy dokonywaniu konstruktywnych reform w kraju nie ma więc możności asygnowania specjalnych funduszów dla walki z bezrobociem.

KRONIKA

Wschód słońca 3 m. 15	Czerwiec 19 Niedziela 19 Siwan 5687	Zachód słońca 19 m. 59

Koledze Leopoldowi Rosnerowi, redaktorowi naszego pisma, do zaślubin z panną Klarą Schenkerówną serdecznie gratuluje

Redakcja i Administracja „Nowego Dziennika".

—o—

PONIEDZIAŁKOWY NUMER „NOWEGO DZIENNIKA"

ukaże się jutro rano o zwykłej porze i zawierać będzie, prócz ostatnich wiadomości telegraficznych i kronikarskich obfity dział i informator gospodarczy, przegląd sportowy, bogatą rubrykę „Z przyrody i techniki", felieton pt. „Rewelacyjne szczegóły o podróżach Rabindranatha Tagore do Ameryki", dokończenie sprawozdania ze Zjazdu rzemieślników itd.

—o—

Czy to wypada, panie senatorze...

Ulica Dietlowska w okolicy budynku „Astorji" była w piątek przed południem widownią bardzo ciekawej i pociesznej awantury. Oto starszy, poważny mężczyzna — tak poważny, że czyniący wprost wrażenie senatora — napadł na czele 30 chłopczyków chederowych na budynek „Astorji". Rozpoczął się atak i rozgorzała walka. Ponieważ jednak obrona składała się z kilkunastu dziewczątek oraz kucharki z „Beth Lechem", przeto nic dziwnego, że ofensywa osiągnęła pełny sukces. Wyrwano i rozbito okna, zabrano krzesła z dużej sali, jednem słowem zrobiono to, co po hebrajsku nazywa się „churban".

Wieczorem panie z komitetu „Beth Lechem" były w największym kłopocie, nie wiedząc co zrobić z naczyniem oraz przygotowanemi na sobotę zapasami, gdyż wobec zniszczenia budynku groziło rozkradzenie prowiantów.

Dla wyjaśnienia dodać należy, że spór między panami z Agudy a stow. Beth Lechem nie został dotąd prawomocnie zakończony, wobec czego dzikie awantury panów nabywców muszą być bezwzględnie potępione. Jeżeli panowie z Agudy żalą się, że mają teraz kłopoty z objęciem „kupionego" budynku w posiadanie, to jest to ich wyłącznie winą, bo nie musieli przecie kupować akurat tego ubogiego domku, w którym mieści się „Beth Lechem". Dlaczego pożądliwe swe oko zwrócili akuratnie na ten marny budynek? Popełniwszy zaś pierworodny grzech, nie chcieli nas posłuchać i zrezygnować z tego „kupna". Teraz muszą wysyłać aż swoich senatorów na zdobycie swojej „najświętszej" własności...

* * *

Chodzą słuchy, że owym senatorem, który na czele 30 chłopców rozbił okiennice „Beth Lechem", był pan senator Deutscher...

Fe, panie senatorze!...

Światowa konferencja kobiet żydowskich

Światowa Organizacja kobiet żyd. „Wizo" przesłała prezydjum „Zrzeszenia Kobiet Żyd." w Krakowie komunikat, w którym donosi, iż dnia 27 VI odbędzie się Światowa Konferencja Kobiet Żyd. w Bazylei; konferencja ta ma za zadanie przygotować pracę dla Palestyny w najbliższej przyszłości we wszystkich krajach gdzie istnieją „Zrzeszenia Kobiet Żyd.". Możliwość osiągnięcia pełnego rezultatu nastąpi jedynie przy współpracy wszystkich kobiet żydowskich. Im większa ilość delegatek, tem poważniejsza reprezentacja kobiet żydowskich z Polski na konferencji. Ufamy, że kobiety żydowskie tak w Krakowie, jak też w poszczególnych miastach zrozumieją ważność chwili i przystąpią bezwłocznie do przygotowania konferencji. W sprawach dotyczących tejże konferencji zwracać się należy do sekretarjatu Zrzeszenia Kobiet żyd. w Krakowie, na adres: p. Mala Süsskindowa, Grodzka 53.

* * *

W poniedziałek, dnia 20 6. w lokalu „Przedświt", Stradom 15, odbędzie się **Zgromadzenie członkiń Zrzesz. kob. żyd.** Na porządku dziennym: Wybór delegatek na IV. Światową Konferencję kobiet żyd. — Ze względu na ważność sprawy obecność wszystkich członków po żądana. O godz. 6—9 tamże posiedzenie komisji palestyńskiej.

W sprawie kolonji letnich dla akademików

C. K. W. Związku Żyd. Akad. Inst. Samop. w Polsce urządza międzyśrodowiskową kolonję odpoczynkową w Suchedniowie oraz leczniczą w Ciechocinku.

Kolonja lecznicza w Suchedniowie przeznaczona jest na 200 osób, po 100 osób miesięcznie i trwać będzie od 1 lipca do 1 września br.

Kolonja lecznicza w Ciechocinku przeznaczona jest na 25 osób i trwać będzie od dnia 1 sierpnia do dnia 1 września br.

Koszta utrzymania w Suchedniowie wynoszą 4.30 zł dziennie, na kolonji zaś w Ciechocinku wraz z kąpielami i opieką lekarską 6.50 zł.

Przewidywana jest pewna ilość zniżek, wydawanych w formie pożyczek.

Szczegółowych informacyj udzielają sekretarjaty poszczególnych stowarzyszeń akademickich.

Podania na m. lipiec należy składać do dnia 20 bm. do sekretarjatów poszczególnych stowarzyszeń.

—o—

— **ZJAZD OFICERÓW REZERWY** rozpoczął wczoraj obrady w Krakowie. Mowę inauguracyjną wygłosił prezes Związku oficerów rezerwy mec. Szurlej z Warszawy, który z trudem wielkim starał się dostosować swą ideologię endecką do nowego układu sił w państwie.

Dłuższe przemówienie powitalne wygłosił marszałek **Piłsudski**, którego mowę transmitowało z Warszawy „Polskie Radio" za pośrednictwem ustawionych na sali obrad zjazdu megafonów. Z kolei witali Zjazd: wojewoda Darowski, dowódca O. K. Wróblewski i wiceprezydent Wielgus. Następnie Zjazd przystąpił do obrad.

— **ZAKOŃCZENIE ROKU SZKOLNEGO** w szkołach Kuratorjum krakowskiego ma nastąpić w sobotę 25 bm.

— **EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI W GIMN. ŻEŃSKIEM I.** (przy ul. Wolskiej) w Krakowie odbył się dnia 1, 2 i 3 czerwca br. pod przewodnictwem Karola Kramrczyka dyr. gimn. V. Za dojrzałe zostały uznane: Amsterówna Eugenja, Besterówna Berta, Bleuówna Helena, Cemachówna Cecylja, Censorówna Ernestyna, Deichesówna Fryderyka, Diamantówna Erna, Dorfówna Felicja, Ehrlichówna Edyta, Ertesnickówna Eugenja, Feldmannówna Fryderyka, Fesslówna Brucha, Ginsberg Cecylja, Goldschmidówna Róża, Graberówna Paula, Henzlówna Irena, Immerglückówna Paulina, Kesslerówna Genia, Kleinówna Felicja, Kleuówna Stefanja, Majówna Sydonja, Molknerówna Irena, Monderrerówna Sabina, Mondscheinówna Scheindel, Nadlówna Ada, Neuchausówna Fryderyka, Neustattelówna Debora, Piżycówna Jadwiga, Pragerówna Czesława, Rużicókwna Krystyna, Salzówna Salomea, Schererówna Estera, Seidenówna Gittel, Sternówna Fela, Süsserówna Maryla, Trellerówna Halina, Viertlówna Cecylja, Wasserbergówna Marja Kazimiera, Wasserteilówna Anna, Woźnówna Anna.

— **DROGA Z KRAKOWA DO OJCOWA.** W sprawie drogi z Krakowa do Ojcowa Magistrat komunikuje, że budowa znajduje się w rękach Spółki drogowej. Do Spółki należą: powiat krakowski, olkuski, Gmina miasta Krakowa oraz uzdrowisko Ojców. Rząd subwencjonuje Spółkę w wysokości 25 proc, a gmina m. Krakowa w wysokości 4 proc. Wedle informacji okr. Dyrekcji robót publ., pełnomocnik przedsiębiorstwa, który z ramienia Spółki prowadził roboty, z poruczonego mu zadania się nie wywiązywał, wobec czego roboty objął z ramienia Spółki inż. Brzostowski.

Roboty ziemne na przestrzeni Modlnicy będą ukończone w przyszłym tygodniu tak, że pozostaje odcinek samego zjazdu do Ojcowa, który ma być wykończony w robotach ziemnych do jesieni br., według brzmienia kontraktu.

— **CHOROBY ZAKAŹNE W KRAKOWIE.** W czasie od 12—18 czerwca zanotowano w Krakowie następujące wypadki chorób zakaźnych: Szkarlatyna 6, tyfus brzuszny 1, czerwonka 2, odra 1, ospa wietrzna 1, mumps 1, rubeola 2, koklusz 4.

— **Z MIEJSKIEGO ZAKŁ. WYCHOWAWCZEGO — DO CYRKU.** Z miejskiego Zakładu wychowawczego przy ul. Kościuszki, zbiegło onegdaj trzech wychowanków, Józef Wrona, lat 17, Franciszek Chyla, lat 17 i Marjan Szczepański lat 17. Według przypuszczenia, kierownika zakładu zbiegli udali się za cyrkiem Kludsky'ego.

— **KRADZIEŻ ROWERU.** Zygmunt Marcin, zam. przy ul. Grzegórzeckiej l. 13 zgłosił na policji, że w nocy z 4 na 5 bm. skradziono mu rower wartości 120 Zł. — Dnia 17 bm. rozpoznał on swój rower na tandecie. Pod zarzutem tej kradzieży przytrzymano Kazimierza Chmiela, zam. przy ul. Wielopole 10.

— **CZTEROLETNI CHŁOPCZYK SPADŁ Z BALKONU.** W piątek popołudniu spadł z balkonu 1 piętra na podwórze realności, przy ul. Krakowskiej l. 26, Salomon Ledler lat 4, przyczem doznał złamania obu rąk i podstawy czaszki. W bardzo groźnym stanie odwieziono nieszczęśliwe dziecko do szpitala.

—o—

— **POLSKI ZWIĄZEK MUZYCZNO PEDAGOGICZNY** urządza w niedzielę 19 bm. o 4-tej pop. w sali Instytutu Muz. św. Anny 2, II p. **Doroczny Popis Uczniów Prof. Marji br. Closmann** z łaskawym współudziałem uczniów Prof. Bursy (śpiew), z bardzo urozmaiconym programem.

—o—

— **WYSTAWA ROBÓT RĘCZNYCH SCHRONISKA AKCJI RATUNKOWEJ DLA GRUŹLICZO CHORYCH W MAKOWIE** odbędzie się równocześnie z wystawą Ogniska Pracy przy ul. Mikołajskiej 9.

Pamiętajcie o biednych sierotach!

Ochronka dla dzieci żydowskich przy ul. Mostowej l. 2 znajduje się w tak ciężkiem położeniu, że dla braku funduszów do dalszego jej prowadzenia grozi zamknięcie takowej, a temsamem pozbawionych będzie przeszło 100 najbiedniejszych dzieci opieki, jakiej im przez cały rok Ochronka udziela.

Wobec tego Wydział Ochronki postanowił zaapelować do ogółu ludności żydowskiej z prośbą o przyjście z pomocą tak pożytecznej i koniecznej instytucji!

Prosimy przeto współobywateli o liczne i hojne datki przy zbiórce na nasz zakład w poniedziałek dnia 20 bm. 879

Pamiętajcie o biednych sierotach!

Za wydział ochronki: Prezes Dr Rafał Landau.

—o—

KRAKOWSKA SPÓŁKA TRAMWAJOWA. Nowa taryfa tramwajowa, uchwalona przez Radę Miasta Krakowa na posiedzeniu w dniu 2. czerwca b. r. została zatwierdzona przez Ministerstwo Komunikacji wchodzi w życie z dniem 19 czerwca b. r. Dokładne brzmienie nowej taryfy zostało umieszczone w dzisiejszym numerze. **Dyrekcja.**

Kraków, dnia 17. czerwca 1927. 895

—o—

Wobec podanego w niektórych pismach krakowskich zawiadomienia, że powstał nowy „Związek chrześcijańskich pracowników Kelnerskich Bratnia pomoc", oraz że biuro pośrednictwa pracy znajdzie się przy tymże związku przy ul. Potockiego 11, niżej podpisani założyciele wspomnianego związku stwierdzają, że wspomniany związek likwdiują i z dniem 13. czerwca 1927 r. nie mają nic wspólnego z jakiemikolwiek funkcjami we wspomnianym związku, jak również w pośrednictwie pracy i wszelkie zgłoszenia ze strony P. T. Pracodawców należy zwracać do biura pośrednictwa pracy przy Zaw. Związku P. P. G. H. Oddziału Kelnerów w Krakowie, przy ul. Brackiej 8, I. piętro, który daje pełną rękojmię materjalną za poleconych do pracy członków. Zarazem podaje się do wiadomości, że pozostali w związku „Bratnia Pomoc" członkowie w przeważnej części zostali ze Związku Zaw. Prac. Przem. Gastron. Hotel. Oddziału Kelnerów w Krakowie przy ul. Brackiej 8, za różne wykroczenia, pochodzące ze stosunku pracy lub niemoralnego prowadzenia się wykreśleni. Zamykając na tem dalszą dyskusję, uważamy, że sprawa jest dokładnie wyjaśniona.

W Krakowie, dnia 15 czerwca 1927 r.

Za Zarząd Związku „Bratnia Pomoc":
Fr. Pakoński (—). M. Stankowski (—).
Za Związek Z. P. P. G. H. Oddz. Keln.
A. Drozdowski (—). T. Grocholski (—).

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Losy przemysłu górnośląskiego pod rządami polskimi

Z okazji 5-tej rocznicy przyłączenia G. Śląska do Polski

Ciąg dalszy *)

Zdawało się wówczas, że pod obuchem takiego splotu fatalnych okoliczności przemysł górnośląski załamie się ostatecznie, a przepowiednie niemieckie czasów akcji plebiscytowej ziszczą się w zupełności. Rezultatem wytworzonej w ten sposób sytuacji był gwałtowny spadek produkcji w r. 1924 we wszystkich działach przemysłu górnośląskiego. I tak zmniejszyło się wydobycie węgla z 26,499.653 t. w r. 1923 na 23.701.873 t., produkcja surówki żelaznej z 878.412 t. na 526.931 t., a nawet produkcja cynku najmniej zależnego od chwilowych i lokalnych konjunktur spadła z 84.543 t. na 77.669 t. W dodatku jeszcze przemysł górnośląski, chcąc ratować podstawy swej egzystencji widział się zmuszony celem podniesienia wydajności pracy i obniżenia kosztów swej produkcji, do znacznej redukcji ilości zatrudnionych robotników oraz zarobków. co dało powód do wielkiego strejku robotników w lecie 1924 r., zakończonego wprawdzie zwycięstwem przemysłowców ale i równocześnie pozbawieniem pracy około 70.000 robotników i zaszczepieniem w ten sposób organizmowi górnośląskiemu ciężkiej, trawiącej go dotąd choroby społecznej t. j. bezrobocia.

Niemcy tryumfowali. Byli przekonani, że przepowiednie ich spełniły się już zupełnie, a pogarszająca się z dnia na dzień sytuacja gospodarcza Górnego Śląska będzie dla całej Europy najsilniejszym argumentem za rewizją postanowień Rady Ambasadorów o przyłączeniu Górnego Śląska do Polski. Korespondent „Frankfurter Zeitung", który w początkach 1925 r. zwiedził Górny Śląsk, donosząc o zamkniętych kopalniach i fabrykach i wygasłych kominach, pisał z ironją i nieukrywaną „Schadenfreude", że górnośląski okręg przemysłowy stanie się w krótkim czasie uzdrowiskiem klimatycznem.

I wówczas postanowili Niemcy zadać Górnemu Śląskowi cios ostateczny, który miał zniszczyć wszystkie walory gospodarcze Górnego Śląska a równocześnie w sposób katastrofalny odbić się na całem życiu gospodarczem państwa polskiego. W czerwcu 1925 roku upływał 3-letni okres bezcłowego kontyngentowego wywozu produktów górnośląskich do Niemiec. W przekonaniu, że przemysł górnośląski pozbawiony niemieckiego rynku zbytu załamie się nieodwołalnie, przeciągali Niemcy toczące się rokowania o zawarcie traktatu handlowego z Polską w nieskończoność, nie godząc się choćby tylko na prowizoryczne przedłużenie wywozu produktów górnośląskich do Niemiec. W dniu 15 czerwca 1925 r. przed godziną 12-tą w nocy przeszły ostatnie wagony z górnośląskim węglem, żelazem i blachą cynkową do Niemiec i z tą chwilą rozpoczął się trwający dotąd bez przerwy okres wojny celnej z Niemcami, która miała zniszczyć ostatecznie byt przemysłu górnośląskiego i spowodować katastrofę gospodarczą państwa polskiego. Niemcy jednakże zawiedli się zupełnie. Wprawdzie chwilowe skutki wywołanej niespodzianie i w ostatniej chwili wojny celnej były dla przemysłu górnośląskiego bardzo ciężkie. Jakkolwiek rozumiał on doskonale ważność i wartość krajowego rynku polskiego, to jednak nie zdołał w ciągu pierwszych trzech lat przynależności do Polski zmienić zupełnie swej orjentacji, skierowanej od lat dziesiątków ku zachodowi i przestawić ją w kierunku wschodnim. Rynek zresztą polski pod wpływem inflacji, zubożenia ludności, zniszczeń wojennych i ogólnego przesilenia gospodarczego, wywołanego stabilizacją waluty był wówczas tak mało pojemny, że nie był w możności skonsumować całej produkcji górnośląskiej, wobec czego znaczną jej część aż do chwili wybuchu wojny celnej kierowana była wciąż jeszcze na znacznie pojemniejszy rynek niemiecki. To też utrata tego rynku, którego w danej chwili nie było czem zastąpić, spowodowała spadek produkcji węgla z 1.908.000t. w maju na 1,562.000 t. w lipcu i 1,543.000 t. w sierpniu. Produkcja stali surowej, która jeszcze w maju wynosiła 53.100 t. spadła we wrześniu na 44.400 t., a zmniejszając się coraz bardziej osiągnęła najniższy swój stan 24.500 t. w grudniu 1925 r. Ale ten wstrząs, wywołany wojną celną trwał niedługo. Przemysłowcy górnośląscy nie opuścili rąk i z całą energją zabrali się do wynalezienia i zdobycia nowych rynków zbytu. Wysiłki te uwieńczone były dużym sukcesem, gdyż już w maju 1926 r. a więc po upływie niespełna roku, eksport węgla, który przed wojną celną z Niemcami wraz z eksportem do Niemiec wynosił około 800.000 t. miesięcznie, doszedł do 615.000 t. tak, że już w tym czasie utracony niemiecki rynek zbytu był chociaż ze stratami materjalnemi przemysłu skutkiem osiąganych znacznie gorszych cen, do wysokości 70 proc. skompensowany przez świeżo zdobyte rynki zastępcze. Również i w przemyśle hutniczym od stycznia 1926 zaczęła się produkcja zwolna podnosić, znajdując ujście częścią w zwiększającej się chłonności rynku wewnętrznego, częścią na świeżo zdobytych — zresztą również nierentownych — rynkach zagranicznych.

Dr. L. Fall

(Dokończenie nastąpi)

*) Zob. „N. Dz." z 19 bm.

—oSo—

Marnotrawienie mienia publicznego na kolejach

(n) Na temat błędów naszej gospodarki kolejowej zamieszcza „Republika" następujące uwagi, z przytoczeniem faktów jaskrawo ilustrujących panujące w niektórych dyrekcjach kolejowych bezhołowie:

„Każdy wie, iż wszystkie roboty budowlane i ziemne najlepiej i najtaniej wykonywać można w lecie. Warunki atmosferyczne porą letnią nie tylko umożliwiają pełne techniczne wyzyskanie materjałów budowlanych. ale również w tym okresie wydajność pracy robotnika zatrudnionego na wolnem powietrzu jest najwyższa. Łódzki węzeł stosuje inne metody. Zamiast prowadzić wszystkie roboty torowe, więc wymianę szyn, zamianę progów i t. p. rzeczy w porze letniej, rozpoczyna się wszystkie roboty dopiero zimą. Każdy laik wie, iż roboty w zmarzniętej ziemi są nietrwałe i z nastaniem wiosny muszą być reperowane. Tymczasem wszystkie najważniejsze roboty torowe na węźle łódzkim są wykonywane zimą.

Jak nas informują, do dzisiejszego dnia nie rozpoczęto letnich robót budowlanych, jakkolwiek jesteśmy u progu lata.

Inny obrazek z gospodarki na węźle łódzkim to sprawa kilkuset tysięcy cegieł, zakupionych swego czasu przez dyrekcję warszawską na budowę mostów i przepustów kolejowych. Tak długo debatowano nad zużyciem tej cegły, aż skruszała w zupełności tak, iż część musiano zupełnie wyrzucić, a część po pertraktacjach, trwających szereg miesięcy, sprzedano za psie pieniądze.

Wobec takich przykładów marnotrawienia grosza publicznego trzeba koniecznie zabrać się do uporządkowania tego największego ale mimo to najmniej dochodowego przedsiębiorstwa państwowego, jakiem są nasze koleje.

DOPŁATY W RAZIE WYKUPIENIA NIEWŁAŚCIWEGO ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWEGO. W wyjaśnieniu, stanowiącem interpretację ustawy podatkowej, a przesłanem odpowiednim władzom skarbowym, Min. Skarbu ustaliło, że o ile kategorja świadectwa w przedsiębiorstwie przemysłowem, czynnem już w pierwszem półroczu danego roku kalendarzowego, uzależniona jest od ilości wyprodukowanych artykułów, to przypadająca ewentualnie dopłata winna być uskuteczniona w stosunku całorocznym, bez względu na to, w którym półroczu przekroczona zostanie norma dopuszczalnej produkcji na podstawie wykupionego w pierwszem półroczu świadectwa. Zasada powyższa ma zastosowanie również w stosunku do przedsiębiorstw zawodowego skupu.

PRZEMYSŁ I RZEMIOSŁA LUDOWE WOLNE SĄ OD OBOWIĄZKU PODATKOWEGO. Wobec podniesionych na szeregu konferencyj naczelników urzędów skarbowych wątpliwości co do stosowania ustawy podatkowej z 15 lipca 1925 r. Min. Skarbu wyjaśniło szereg tych wątpliwości. Między innemi ustalono obecnie, że przemysł ludowy i rzemiosła są wolne od obowiązku podatkowego pod warunkiem, że wykonywane są ubocznie, a więc w niewielkich rozmiarach przez gospodarzy rolnych lub bezrolnych, bez obcych sił pomocniczych. Sprzedaż wyprodukowanych artykułów z reguły powinna być dokonywana na miejscu, jeśli zaś dokonywana jest na targach poza miejscem zamieszkania producenta, to podlega opodatkowaniu na zasadach ogólnych, tj. na podstawie nabytego świadectwa przemysłowego dla przedsiębiorstw handlowych i powinien być uiszczony podatek od obrotu podług 2 proc. stawki.

STOSUNKI HANDLOWE POLSKO-CHIŃSKIE. Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie otrzymała z Ministerstwa Przemysłu i Handlu (Państwowy Instytut Eksportowy) materjały w sprawie stosunków handlowych polsko-chińskich. Kupcy, którzyby chcieli zainteresować się widokami handlu z Chinami i nawiązać stosunki handlowe mogą przeglągnąć w Izbie krakowskiej odnośny referat.

Lotnik żydowski de Pinedo wrócił po swym wspaniałym locie do Rzymu

Triumfalne lądowanie na lotnisku Ostia. — Mussolini ściska pilota de Pinedo. — Lotnik u króla i papieża. — Najwyższe odznaczenie włoskie i angielskie. — 44,000 klm. — Jakie teraz ataki wymyślą antysemici?

Włosko-żydowski lotnik i „rekordsmen" o światowej sławie, de Pinedo wrócił onegdaj do Włoch po dwumiesięcznej nieobecności w kraju. Lotnik wylądował na lotnisku w Ostia na aparacie „Santa Maria". Nad portem lotniczym dokonał de Pinedo na nieznacznej wysokości lotu honorowego. Na przywitanie de Pinedy wzbiło się w powietrze kilka eskadr lotniczych. Lotnika de Pinedo i dwóch jego towarzyszy, pułk. del Preste i mechanika Zacchetti powitali uroczyście na lotnisku m. in.: Mussolini, gabinet ministrów, szef włoskiego sztabu generalnego, książę Aosta i zagraniczni attaches wojskowi.

Mussolini uścisnął lotnika de Pinedo i wyraził podziw dla czynu dokonanego przez pilota. Na lotnisku w Ostia zebrały się nieprzebrane rzesze rozentuzjazmowanych tłumów. De Pinedo podążył na aucie rządowem w towarzystwie podsekretarza stanu dla awjatyki włoskiej do Rzymu, gdzie zgotowano mu owacyjne przyjęcie.

Stolica rzymska była odświętnie udekorowana, a gmachy publiczne rzęsiście iluminowane. Nazajutrz przyjął lotnika de Pinedo król włoski i papież. Lotnik udekorowany będzie wysokiem odznaczeniem.

Także ambasador Wielkiej Brytanji, Graham zwrócił się imieniem króla angielskiego do rządu włoskiego z prośbą o możność przyznania pułkownikowi lotnictwa de Pinedo najwyższego odznaczenia angielskiego za zasługi na polu lotnictwa, mianowicie orderu „Air force cross".

Lotnik de Pinedo przeleciał wedle dotychczasowego prowizorycznego obliczenia 44,000 klm. Lotnik Pinedo jest Żydem. Tak zwięc oprócz szeregu wybitnych inżynierów i konstruktorów w dziedzinie lotnictwa, obok przedsiębiorczego i ruchliwego „mecenasa" awiatyki, Lewina, posiadamy również „czystej krwi" rasowego lotnika-idealistę sportsmena i rekordowca.

Jeśli pamiętać o żydostwie de Pinedy, nie dziw już, że o rekordach lotnika de Pinedo i o trjumfalnym jego powrocie do Włoch prasa pisze o wiele, wiele mniej niż o innych lotnikach i ich rekordach. (Te)

—o§o—

Keren Hajesod na drodze do 4 miljona funtów

Wpływy w maju b. r.

Jak ZIKO donosi z Jerozolimy, wyniosły wpływy na Keren Hajessod w maju br. 47.862 fun. szt., podczas gdy w maju ub. r. wynosiły tylko 44.442 f. Z poszczególnych krajów wpłynęły następujące sumy: Stany Zjedn. A. P. 33,137, Ameryka połudn. 3,000, Niemcy 2.188, Rumunja 1.999, Polska 1.761, Singapore 1.300, Czechosłowacja 1.127.

Keren Hajesod znajduje się temsamem na drodze do czwartego miljona funtów, gdyż, wliczając wpływy, z maja br., trzeci miljon został przekroczony o 7.000 funtów.

Wpływy Z. F. N. za ostatnie 8 miesięcy

Jerozolima, (ZAT) Ogólna suma wpływów Żydowskiego Funduszu Narodowego (Keren Kajemeth) za ostatnie osiem miesięcy) od października 1926 r.) wynosiła 164,882 funtów, czyli przeciętnie 20 tysięcy funtów miesięcznie wobec 178,250 funtów szterl. (22 tys. funtów miesięcznie) za tenże okres w roku poprzednim.

Wpływy podług krajów przedstawiają się jak następuje: Stany Zjednoczone — 55.713 f., Polska 15.75 funt,. Rumunja — 13.652 funt., Wielka Brytanja — 9519 funt., Niemcy — 8.864 funt., Połudn. Afryka — 6.299 funt., Kanada— 5927 funt., Palestyna — 4.776 funt., Czechosłowacja — 4705 funtów.

* * *

W ciągu m. maja rb. dokonano 185 wpisów do tomu jubileuszowego „Złotej Księgi" Żydowskiego Funduszu Narodowego.

—o—

GMINA ŻYDOWSKA W BUDAPESZCIE uchwaliła zaciągnąć pożyczkę w wysokości miljona dolarów na szerg robót inwestycyjnych, a mianowicie zbudowanie trzech synagog, w tem jednej na cześć poległych uczestników w wojnie europejskiej, domu oświatowego, szkoły żeńskiej i męskiej, gimnazjum oraz nowych gmachów dla szpitala żydowskiego.

PRZECIW WZRASTAJĄCEJ LICZBIE ŚLUBÓW MIESZANYCH I CHRZTÓW postanowiła wszcząć akcję komisja dla spraw opieki społecznej przy związku gmin żydowskich w Prusiech. Ma być zwołana konferencja organizacyj żydowskich, oraz przeprowadzona akcja uświadamiająca.

PRZECIW TWIERDZENIOM REKTORA BUKARESZTEŃSKIEGO PANGRATI, jakoby Dr Wiktor Jacobsohn wyraził się, iż Żydzi rumuńscy korzystają z pełnego równouprawnienia, wystąpił stanowczo Dr Jacobsohn w wywiadzie udzielonym rzymskiemu przedstawicielowi ŻAT-nej. Dr Jacobsohn zaznaczył, że w Rumunji nie było wprawdzie pogromów na wzór carskich lub rzezi dokonanych przez bandę Petlury, niemniej jednak życie Żydów rumuńskich wskutek nieustannych napadów, podjudzań i terorów jest nieznośne.

KUPCY W JAFFIE rozpoczęli ostatnio energiczną akcję przeciw nadmiernym podatkom, żądając w szczególności zniżenia opłat za świadectwa handlowe o 50 procent. Kupcy zagrozili w razie nieuwzględnienia ich postulatów zamknięciem wszystkich sklepów w Jaffie.

ŚWIATOWA ORGANIZACJA KOBIET SJONSKICH postanowiła, jak już donieśliśmy, odbyć czwartą konferencję światową definitywnie w Bazylei w związku z mającym się tam odbyć kongresem sjońskim. Konferencja Organizacji kobiet sjońskich obradować ma w dniach 28—30 sierpnia.

NIEDAWNO OBRADOWAŁA W PALESTYNIE konferencja prasowa, zwołana przez „Keren Hajessod". Konferencja zajęła się, jak już pisaliśmy, sprawą położenia zdrowotnego i sanitarnego w Erec Izrael. W konferencji wzięli udział m. in. przedstawicele „Hadassy" „Waad Habriuth" i „Kupath Cholim". Wszyscy mowcy podkreślili znaczne polepszenie sytuacji zdrowotnej, umożliwione przez „Keren Hajesod" i wypowiedzieli się zarazem za rozszerzeniem akcji sanitarnej w Palestynie.

NA OSTATNIEM POSIEDZENIU ZWIĄZKU GMIN ŻYDOWSKICH W ANGLJI (Board of Deputies) ogłoszono sprawozdanie z działalności w r. 1926. W sprawozdaniu nadmienionem jest, że ostatnio prapoganda antysemicka w prasie nieco ustała. Celem przyjścia z pomocą Żydom w Polsce którzy ucierpieli wskutek kryzysu ekonomicznego, utworzony został komitet prowadzący odpowiednią akcję wśród Żydów angielskich. Położenie Żydów w Polsce doznało pewnego polepszenia pod względem politycznym, atoli pod względem gospodarczym sytuacja jest nadal bardzo groźna.

KU UCZCZENIU DZIESIĄTEJ ROCZNICY KONFERENCJI SJONISTYCZNEJ, odbytej w Petersburgu za czasów rządu Kiereńskiego, odbędzie się w Tel Awiwie dnia 23 bm. wielka uroczystość której przewodniczyć będą poeta Leib Jaffe i Izrael Rosow.

POGRZEB B. P. LORDA SWAYTHLING'A. W Londynie odbył się onegdaj pogrzeb znanego finansisty żydowskiego i prezesa związku synagog ortodoksyjnych w Anglji lorda Swaythling'a (Louis Samuel Montagu). Stosownie do życzenia zmarłego pogrzeb odbył się bardzo skromnie bez wieńców i kwiatów. Wieczorem odbyły się we wszystkich synagogach nabożeństwa żałobne, podczas których wygłoszone były specjalne kazania celem uczczenia pamięci zmarłego i jego zasług dokoła utrwalenia wiary żydowskiej.

PREZES LOŻY „BNEJ BRITH" PRZYBYWA DO EUROPY. Prezes światowej loży „Bnej Birth" p. Alfred Cohen wyruszył do Anglji celem wzięcia udziału w zjeździe angielskich lóż „Bnej Brith", którego otwarcie ma nastąpić w przyszłym tygodniu. P. Cohenowi towarzyszą do Anglji jego córka z mężem Dr Louis Man'em, który jest profesorem uniwersytetu w Chicago i wybitnym członkiem loży „Bnej Brith".

BOLSZEWICY CHCĄ ZAMKNĄĆ „BETH HAMIDRASZ" W WELEDNIKU. Po śmierci rabina w Weledniku (pow. Korosteszów, ziemia Żytomierska) dom jego został obrócony w „beth hamidrasz", który już istnieje przeszło 60 lat. Obecnie „Jewsekcja" domaga się zamknięcia tego „beth hamidrasz".

20.000 MODLĄCYCH SIĘ PRZY „ŚCIANIE PŁACZU". W drugi dzień „Szwuoth" (Zielonych Świąt) zwiedziło „Ścianę płaczu" 20.000 modlących się Żydów. W ciągu całego dnia panował wzorowy porządek.

ŻYD PRZEDSTAWICIELEM EGIPTU. Prezes gminy żydowskiej w Kairze i były egipski minister skarbu Jussuf Katani Pasza został mianowany przedstawicielem Egiptu na kongres handlowy parlamentarjuszów, który ma się odbyć w m. wrześniu br. w Rio de Jaueiro

TEODOR FRITSCH ZNOWU SKAZANY PRZEZ SĄD. Znany antysemita hamburski i wydawca czasopisma „Hammer" Teodor Fritsch został w tych dniach skazany za obrazę republiki na zapłacenie 250 marek grzywny lub 10 dni aresztu.

BERNARD KAHN CZŁONKIEM PREZYDJUM „KEREN HAJESODU" W NIEMCZECH. Prezydjum „Keren Hajessodu" w Niemczech uchwaliło dokooptować do prezydjum kierownika Jointu w Europie Dr. Bernarda Kahna. Dr Kahn zgodził się współpracować w prezydjum Keren Hajessodu w Niemczech.

ZJAZD TOWARZYSTW OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI W NIEMCZECH, odbyty w tych dniach w Darmstacie przyjął znaczną większością rezolucję, domagającą się wprowadzenia przymusu ogłuszania przed ubojem na całym obszarze Niemiec.

Co się nosi w Paryżu?

(Od naszej specjalnej korespondentki paryskiej).

Paryż, w czerwcu.

Toczy się tu walka zacięta o kształt kapelusza. Walczą kobiety z modniarkami. Pierwsze chciałyby mieć duże, ocieniające kapelusze, drugie z niesłabnącym uporem wciąż tylko proponują małe modele. Poczucie piękna i dobrego smaku buntuje się przeciwko temu, aby dama w stroju balowym, zajeżdżająca autem około godz. 7-ej, t. j. w pełni słońca i światła, na obiad do „Madrytu" do Armenouville, odsłaniała twarz i głowę. Nawet dla cery piętnastoletniej panienki takie oświetlenie pleinair'owe było by ryzykowne, a cóż dopiero mówić otwarzy, lekko preparowanej. To też niektóre panie powróciły do dużych kapeluszy z włosia, z koronek, a nawet do cieniutkich słomkowych.

Tylko, że te kapelusze nie są stosowne do sukien balowych. Stosowniejsze będą suknie lekkie, naprzykład koronkowe z długiemi rękawami. Suknie te mogą być jasne lub czarne, z crepe chiffon lub georgetty, nawet wycięte z tyłu i z przodu, byleby tylko nie były pozbawione rękawów. Długie rękawy nadają najelegantszej i najstrojniejszej sukni cechę sukni spacerowej. Mogą one być wąskie lub bardzo szerokie, otwarte, lub z całego szeregu albanek utworzone, byle długie.

Na zabawach eleganckich w Chantilly czy Auteuil, suknie z rękawami będą zupełnie na miejscu. Również suknie z przejrzystego mousseline de soie w drobny deseń, lub przeciwnie, w bardzo duże kwiaty, są modne, efektowne i zawsze świeżo wyglądają. Jeszcze ładniejsze i elegantsze są suknie z czarnych, cieniutkich koronek, zwłaszcza, kiedy się je w ten sposób sporządza, aby spód był czarny, jedwabny, bardzo dobrze przylegający i dosyć wąski, wierzch natomiast bardzo luźny i trochę dłuższy. Przy każdym ruchu danej osoby te dwa odrębne materjały układają się inaczej, co bardzo wdzięcznie wygląda.

Do takiej sukni najczęściej stosowany bywa duży kapelusz z czarnego włosia. Niektóre panie wolą jednak ożywić toaletę kapeluszem jasnym o żywej barwie i takim samym kwiatem sztucznym, przypiętym do stanika. Ładnie wygląda naprzykład kwiat różowo-beige, takież rękawiczki i kapelusz. Tylko kapelusza nie należy już przybierać inaczej, jak tylko wstążką lub aksamitką w tym samym odcieniu.

Nowością ostatnią są suknie z crepe satin białego, różowego, niebieskiego i t. p., o gładziutkich stanikach i spódniczkach, całych okrytych haftem. Hafty mają wzory chińskie kolorowe, albo też są wyłącznie złote. Suknia taka wygląda bardzo bogato.

O. P.

———

Ważna ulga przy uiszczaniu opłat stemplowych

Ministerstwo Skarbu na podstawie art. 177 ustawy o opłatach stemplowych, zarządziło co następuje:

Urząd skarbowy w przypadku ustalenia drogą nadzoru, że opłaty stemplowej nie uiszczono mimo upływu terminu płatności, lub, że uiszczono mniej, niż się należy (art. 33 ustawy o opłatach stemplowych), ma wymierzyć tylko opłatę pojedynczą, a zaniechać wymiaru podwyżki (art. 42 u. o. s.), jeżeli zachodzą łącznie następujące dwa warunki:

1. jeżeli obowiązek uiszczenia opłaty powstał (względnie powstanie) w czasie od dnia 1 stycznia do końca grudnia 1927 r.;

2) jeżeli norma ustawy o opłatach stemplowych, która w przypadku poszczególnym była naruszona, jest surowsza od normy, która co do tego samego przedmiotu obowiązywała przed dniem 1 stycznia 1927 r. i podatnik postąpił według łagodniejszej normy dawniejszej (np. gdy pewne pismo według przepisów dawniejszych nie podlegało opłacie, a podlega według nowej; jeżeli opłata według nowej ustawy jest wyższa od opłaty dawnej; jeżeli termin uiszczenia jest według nowej ustawy krótszy od terminu uiszczenia przewidzianego w ustawie dawnej).

Należy więc wymierzyć podwyżkę: a) jeżeli co do danego przedmiotu niema różnicy między ustawą dawną a nową lub nawet ustawa nowa jest łagodniejsza; b) jeżeli wprawdzie nowa ustawa jest surowsza, ale odnośny przedmiot podlegał opłacie już według ustawy dawnej, a podatnik nie zastosował się nawet do łagodniejszej normy dawnej (np. gdy nowa ustawa ustanawia wprawdzie stawkę wyższą od dawnej, ale podatnik bądź wcale nie uiścił opłaty, bądź uiścił mniej, niż należałoby się, gdyby jeszcze obowiązywała ustawa dawna).

Nadto powyższe zarządzenie o zaniechaniu wymiaru podwyżki niema zastosowania: c) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks cywilny austrjacki: jeżeli wprawdzie przed upływem terminu trzechtygodniowego (art. 20 i 21 u. o. s.) przedstawiono urzędowi skarbowemu pismo, podlegające opłacie (art. 23, punkt b; art. 24 punkt b; § 34 rozp. wyk. o opłatach stemplowych), ale pomimo upływu tego terminu lub okresu, oznaczonego § 5 instrukcji stemplowej, bądź wcale nie uiszczono opłaty, wymierzonej zapomocą kartki wymiarowej (§§ 12—14 i. s.), bądź uiszczono tylko część tej opłaty.

Okólnik z dnia 9 lutego 1927 r. (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 6, poz. 72) nie ulega zmianie.

W razie wymierzenia opłaty pojedynczej bez podwyżki; na podstawie powyższego zarządzenia, winno to być w nakazie płatniczym wyrażone słowami: „Podwyżki nie wymierza się na podstawie upoważnienia min. skarbu".

W przypadkach, wymienionych wyżej w §§ 1 i 2, jeżeli zasługują na szczególne uwzględnienie, mianowicie, gdy nie ulega wątpliwości, że nieuiszczenie opłat stemplowych spowodowane było nieświadomością, urząd skarbowy lub izba skarbowa mają wciąż pod rozwagę zaniechanie wymiaru nawet opłaty pojedynczej z tytułu względnej nieściągalności. Względna nieściągalność zachodzi: a) gdy ustalenie wysokości opłat nieuiszczonych (wyszukanie wszystkich odnośnych pism) byłoby połączone z niestosunkowym nakładem pracy i kosztów, b) gdy podatnik obowiązany wobec skarbu państwa do uiszczania opłat pewnego rodzaju, zwykł przerzucać je na inne osoby, a to przerzucenie byłoby mu — w razie wymierzenia opłat, których nie uiścił z nieświadomości — bądź niemożliwe, bądź bardzo trudne. Zwłaszcza wówczas zaniechanie wymiaru z tytułu względnej nieściągalności jest stosowne, gdy do uiszczenia opłaty jest obowiązany skarb państwa lub przedsiębiorstwa państwowe, będące odrębną osobą prawną. Decyzja należy do ministerjum skarbu.

Rozporządzenie to, licząc się z niedostateczną jeszcze znajomością nowej ustawy stemplowej wśród szerszego ogółu łagodzi przykre skutki niezastosowania się do nowych, dość surowych przepisów. Dla naszej dzielnicy rozporządzenie to ważne jest szczególnie, o ile chodzi o niezapłacenie należytości w ciągu trzech tygodni po sporządzeniu aktu umowy.

Reforma szkolna w Austrji

Roztrząsana u nas obecnie przez sfery miarodajne doniosła sprawa reformy szkolnictwa — tem większą nadaje aktualność wszelkim już zrealizowanym nowym poczynaniom w tej dziedzinie. Na ich czoło wysunęła się ostatnio reforma szkolna, przeprowadzona w Austrji, czem tak zainteresował się międzynarodowy świat pedagogiczny, że miasta zachodnie specjalnie zapraszają do siebie wybitnych przedstawicieli szkolnictwa austrjackiego w nowej jego postaci do wygłaszania referatów na zasadniczy ten temat. Jednym z takich prelegentów, objeżdżających większe kulturalne środowiska Europy i Ameryki, celem zapoznania ich z istotą i wynikami reformy szkolnej w Austrji, jest dr. Dengler, dyrektor Austro-Amerykańskiego Instytutu Wychowawczego, założonego w Wiedniu dla wymiany poglądów austrjackich i amerykańskich pedagogów na sprawy nauczania i wychowania.

Dr. Dengler wygłosił już szereg odczytów w tej materji w Stanach Zjednoczonych, w Paryżu, w Genewie i Londynie, a obecnie wyznaczony został jako mówca generalny w sprawie reformy szkolnictwa po Międzynarodowej Konferencji pedagogicznej, jaka ma się odbyć bieżącego lata w Locarno.

Istotę omawianej reformy najlepiej ilustrują własne słowa Dra Denglera: „Austrja powojenna, — mówi on, — zreformowała swoje szkoły elementarne w sposób wielce interesujący. Znosząc ustalony plan lekcji, wprowadziła na jego miejsce rodzaj nauczania koncentrycznego, polegającego na dawaniu dzieciom co tydzień specjalnego tematu, zaczerpniętego z życia rzeczywistego, jak naprzykład z odwiedzin w sklepie korzennym, zwiedzenia warsztatu krawca, fabryki jakiejś, urządzeń miejskich, wystawy dzieł sztuki, bibljoteki, muzeum i t. d. Dokoła tematu tego grupowane są w danym tygodniu wszystkie gałęzie nauczania. Po powrocie z takich odwiedzin dzieci starsze zdają naprzód ustnie sprawę z tego, co widziały. dyskutują z nauczycielem i pomiędzy sobą na podsunięty im w ten sposób temat, zadają pytania, o ile coś było dla nich niejasne, zaś potem, na podstawie pogłębionej w ten sposób wiedzy swojej w danej kwestji, opracowują przedmiot roztrząsania piśmiennie, ilustrując wypracowania swoje odpowiednimi rysunkami i robiąc rozmaite wyliczenia, związane z danym tematem. Dzieci młodsze opowiadają rozmaite historyjki o danym przedmiocie, naprzykład o pracy krawca, o igle, o maszynie, o lnie, wełnie itp., a także śpiewają odpowiednio zastosowane i ilustrowane rytmicznymi ruchami piosenki".

Wielkie znaczenie nadaje też rzeczona reforma kształcenia dzieci w rozmaitych rzemiosłach i zajęciach praktycznych, traktowanych zarówno jako sposób wypowiadania się uzdolnień i upodobań dziecka. jako ważnej dla nauczycieli i kierowników podstawy do obserwowania ucznia i badania go.

Zajęcia szkolne trwają od godz. 8—12 z rana, zaś godziny popołudniowe są wolne, — celem poświęcenia ich sportom i życiu społecznemu. Dzieci niezmiernie polubiły nowy system i zmiana wyraźna zaznaczyła się już pod jego wpływem w ich umysłowości i w ich stosunku do szkoły. Nauczyciele czują się mniej skrępowani przy stosowaniu nowego tego systemu, a nadewszystko okazują żywsze zainteresowanie sprawami nauczania. zawiązując koła specjalne, — celem łącznego opracowywania planów nowych lekcyj i organizując klasy modelowe, w których dawane są poglądowe pokazy nowego systemu.

Istniejący, jak zaznaczyliśmy, specjalny wiedeński Instytut, poświecony tej sprawie, przyciąga stale personal nauczycielski z całej Austrji.

Koła nauczycielskie opracowują także nowe podręczniki i teksty dla szkół, przyczem szczegół ciekawy, wart zanotowania i... naśladowania: książki te, nawet gramatyka i arytmetyka, pięknie ilustrowane, dawane są każdemu dziecku bezpłatnie przez municypjum Wiednia.

Nowy system wprowadzony został do elementarnych powszechnych szkół austrjackich tytułem próby. Obecnie, po stosowaniu go w ciągu 4-ch lat, rozesłał wspomniany Instytut kurendę do nauczycieli z zapytaniem, czy życzą sobie kontynuowania go. 95 procent zapytanych opowiedziało się na rzecz nowego systemu. Na tej zasadzie został on wprowadzony na stałe do austrjackiego nauczania.

Wesoły kącik

POŚREDNIK MAŁŻEŃSTW

Mogę panu polecić tego młodzieńca: jest oszczędny, honorowy, uczciwy i solidny.

— Solidny? Przecież widziałem, jak się zachowywał na zabawach minionego karnawału...

— Pan kłamie, przecież on siedział przez całą zimę w więzieniu!...

ZBYTECZNA SZKLANKA

Dwaj znajomi wybrali się na górską wycieczkę Na szczycie góry odzywa się jeden:

— Popatrz, jaki piękny widok: szkoda tylko, że zapomniałem szklanki; napilibyśmy się.

— To nic, pić wobec tego będziemy z manierki!

ZAZDROŚĆ O SAMOBÓJSTWO

— Fredek popełnił dziś samobójstwo. Chodziło o Irmę.

— Co za łajdak! dla mnie nigdy tego nie uczynił, choć zawsze tak mnie zapewniał o swej miłości ku mnie!...

Wiadomości z kraju

ULGI DLA BEZROBOTNYCH PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH

W najbliższych dniach ukazać ma się w „Dzienniku Ustaw" rozporządzenie ministra pracy i opieki społ. w porozumieniu z ministrem skarbu, wprowadzające pewne ulgi dla bezrobotnych pracowników umysłowych.

Dotychczasowy wymóg ustawowy, według którego musiano wykazać się 20 tygodniami pracy najemnej w okresie rocznym poprzedzającym zgłoszenie nie będzie stosowany względem tych pracowników umysłowych, którzy zgłoszą się przed 31 sierpnia rb. i udowodnią, że w okresie wstecznym od 1 października 1924 pozostawali w stosunku najmu pracy w ciągu 20 tygodni.

Ponadto rozporządzenie przedłuża ustawowe prawo do zasiłku do 26 tygodni dla tych wszystkich pracowników umysłowych, którzy do chwili ogłoszenia rozporządzenia pobierali zasiłki w ciągu 17 tygodni.

KREDYTY AMERYKAŃSKIE NA BUDOWĘ 500 KM DRÓG SAMOCHODOWYCH W POLSCE

Z Warszawy donoszą: Bawiący tu przedstawiciel towarzystwa samochodowego „Mack" w Chicago Brauner, podpisał z przedstawicielami towarzystwa komunikacji samochodowej w Warszawie umowę, w myśl której firma amerykańska zobowiązała się udzielić kredytów na budowę 500 km. dróg samochodowych w Polsce.

W zasadzie projektowaną jest budowa dwóch nowych dróg: Warszawa—Łódź i Warszawa— Radom. Ponadto przewidziana jest naprawa i konserwacja dróg samochodowych na innych szlakach.

Po uzyskaniu koncesji od ministerstwa robót publ., towarzystwo zamierza przystąpić do budowy drogi Warszawa—Łódź.

SZCZEGÓŁY OHYDNEGO MĘŻOBÓJSTWA W RZESZOWSKIEM

Na tle kazirodczego stosunku

W powiecie rzeszowskim w Nieborowie dokonano onegdaj ohydnego, potwornością grozębudzącego mężobójstwa, o którem krótko donieśliśmy już przed kilku dniami. — Jeszcze bowiem dnia 29 maja br. spłonęło doszczętnie domostwo mieszkańca Nieborowa, niejakiego Diaka, którego nie widział nikt ani w czasie pożaru, ani po pożarze. Żona Diaka zeznała, że chatę podpalił jej mąż, poczem zbiegł w lasy. Gdy długotrwałe poszukiwania za zaginionym pozostały bez skutku, policja poleciła rozkopać zgliszcza spalonego domu i ku ogólnej grozie znaleziono w rumowisku zwęglony tułów Diaka bez głowy z obciętemi rękami i nogami. Po dłuższych poszukiwaniach znaleziono również w popiele spaloną czaszkę. Dochodzenia wykazały, że potworna mężobójczyni utrzymywała od dłuższego czasu stosunek miłosny ze swym bratem, Wojciechem Bialikiem. Kochankowie zamordowali przeszkadzającego im męża i dla zatarcia śladów porąbali zwłoki na sztuki, złożyli na zaimprowizowany stos na środku izby, poczem podpalili chatę. Zbrodniarze przyznali się do czynu. Występną parę kochanków odstawiono do więzienia sądowego w Rzeszowie.

ZJAZD KURATORÓW SZKOLNYCH W WARSZAWIE. W dniach 23, 24 i ewent. 25 czerwca br. rozpoczyna w Warszawie obrady zjazd kuratorów wszystkich okręgów szkolnych. Będzie w nich uczestniczył w miarę możności p. Minister Oświaty oraz wyżsi urzędnicy ministerstwa

NARESZCIE ARBITRAŻ MIĘDZY KASĄ CHORYCH A LEKARZAMI W WARSZAWIE. Po długich pertraktacjach zgodził się wreszcie zarząd Kasy chorych w Warszawie na arbitraż w swoim zatargu z lekarzami. W sporze chodziło nietyle o podwyżkę uposażenia lekarzy, którą zresztą zarząd kasy chorych zaakceptował, ile o rodzaj umowy, albowiem zarząd Kasy chorych ze względów oszczędnościowych chciał nakłonić lekarzy do partycypowania w dochodach kasy w dziale lecznictwa, lekarze zaś uważali, że byłaby to zasada demoralizująca, gdyż mogłaby skłonić mniej odpornych lekarzy do oszczędności kosztem zdrowia pacjentów. (V)

B. PREZES BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO p. K. Steczkowski ma otrzymać emeryturę w wysokości 2.500 zł miesięcznie. Niezła emerytura!

PODJĘCIE RUCHU KOLEJOWEGO MIĘDZY DĘBICĄ A ROPCZYCAMI BEZ PRZESIADANIA W związku z zarysowaniem się sklepienia mostu kolejowego między Dębicą a Ropczycami skutkiem ulewnych deszczów, o czem w swoim czasie donieśliśmy, roboty restauracyjne doprowadzono do tego stanu, że onegdaj podjęto już ruch osobowy na torze prawym bez przesiadania, tj. w ten sposób, że garnitury pociągu przesuwa się przez most a stojący z drugiej strony parowóz zabiera je i prowadzi do Ropczyc, względnie w kierunku odwrotnym do Dębicy.

OD 1 LIPCA LICZNIKI TELEFONICZNE W WARSZAWIE I ŁODZI? „Ekspress Poranny" donosi, że w najbliższych dniach ukaże się w „Dzienniku Ustaw", rozporządzenie ministra Poczt i Telegrafów, p. Miedzińskiego o wprowadzeniu z dn. 1 lipca liczników telefonicznych w Warszawie i Łodzi.

W JAKIEM WIĘZIENIU PRZEBYWA BORYS KOWERDA I JAK SIĘ ZACHOWUJE? Narazie Borys Kowerda siedzi w więzieniu śledczem przy ul. Dzielnej. Zachowuje się zupełnie spokojnie. Nie znać na nim przygnębienia, nie zdradził go nawet po rozstaniu się z odjeżdżającą do Wilna rodziną, która przyszła do niego, by się pożegnać. Pobyt Kowerdy w więzieniu śledczem związany jest z kwestją zwrócenia się sądu do Prezydenta Rzpltej o zmniejszenie wymiaru kary.

Do chwili zadecydowania tej sprawy, skazaniec pozostawać będzie na Dzielnej. Miejsce przeznaczone dlań więzienia karnego nie jest jeszcze ustalone.

ZNIŻKA KOLEJOWA PRZY POWROCIE Z MIEJSCOWOŚCI KURACYJNYCH. Wobec dużej frekwencji, z jakiej korzystają w obecnym sezonie miejscowości kuracyjne w dzielnicy zachodniej, Min. Komunikacji podaje ,że w wymienionej dzielnicy korzystają z 33 proc. zniżki przy powrocie na stępujące miejscowości: Woj. Śląskie — Bystra, Goczałkowice, Izdebna, Jastrzębie, Jaworze, Moszczenica, Ustroń, Wisła oraz w Woj. Pomorskiem i w okręgu Kartuzy wszystkie miejscowości i uzdrowiska położone nad morzem.

WYBORY W ZAKOPANEM ODŁOŻONE. (kap) Dowiadujemy się ze źródeł miarodajnych, że termin wyborów do Rady Gminnej w Zakopanem, którego wyznaczenie spodziewane było na czerwiec, został odłożony do jesieni br.

ŚMIERĆ EPILEPTYKA W KAŁUŻY. W Rokietnicy koło Jarosławia zaszedł onegdaj tragiczny wypadek śmierci. Oto Jan Pilch, lat 21, dostał napadu epileptycznego i upadł tak nieszczęśliwie, że twarzą wpadł do kałuży 10 cm. głębokiej, gdzie utonął, względnie udusił się. Wszelka pomoc okazała się bezskuteczną.

Kronika literacka

Dział polski na wystawie muzycznej w Frankfurcie

„Towarzystwo szerzenia sztuki polskiej wśród obcych" w Warszawie zorganizowało dział polski na wystawie muzycznej we Frankfurcie nad Menem. P. L. Binental, komisarz wystawy, wyjechał do Frankfurtu już z początkiem bm. Zbiór eksponatów jest dość obfity. Z Krakowa eksponaty wydała Biblioteka Jagiellońska, Polska Akademja Umiejętności, Muzeum etnograficzne.

Między zabytkami znajdują się: rękopisy Mikołaja z Radomia, z pierwszej połowy w. XV, rękopis „Bogurodzicy" z w. XV., tabulatury z w. XVII, psałterz Gomółki i kilkadziesiąt druków z wieków XVI, XVII, XVIII, i początku XIX.

W dziale Chopinowskim zebrano kilkanaście utworów (pieśni, etiudy itp.) w autografach, listy Chopina, pisane do muzyka przez Schuhmana, Mendelsohna, Berlioza, Delacroix, Liszta itd.

W szeregu pamiątek po Moniuszce znajduje się kilka autografów nutowych; wysłano również rękopisy Karłowicza, Noskowskiego i Żeleńskiego. W dziale instrumentalnym uwzględniono instrumenty o charakterze ludowym: gęśliki, kobzę itp.

Dział współczesny znajduje zobrazowanie m. in. w wykresach statystycznych i fotografjach. Obiekty dotyczą rozwoju szkolnictwa muzycznego w Polsce, oper, Filharmonij itd.

RZEŹBIARZ ŻYDOWSKI TWÓRCA POPIERSIA LOTNIKA LINDBERGH'A. Podczas swego krótkiego pobytu w Paryżu pierwszy bohater lotu z Ameryki do Europy, kapitan Lindbergh pozował młodemu rzeźbiarzowi żydowskiemu Sacha Batlajan, który stworzył jego popiersie z zadziwiającą szybkością. Sacha Batlajan pochodzi z rodziny żydowskiej, która wyemigrowała z Rosji. Wszyscy trzej synowie tej rodziny są rzeźbiarzami. Jak się dowiaduje pismo „La Jeunesse Juive", Sacha Batlajan został zaproszony przez miasto rodzinne Lindbergha w Ameryce St. Louis, by stworzyć tam posąg bohaterskiego lotnika. Jeden z braci S. Batlajan'a otrzymał zamówienie kolonji włoskiej w Paryżu na wykonanie popiersia zamordowanego socjalisty włoskiego Matteoti.

Bruksela. (ŻAT) Przybył tu p. Leo Kenig, który brał udział w posiedzeniach międzynarodowego kongresu „Pen" klubów Rozstrzygnie m. in. sprawę przyjęcia „Związku literatów i dziennikarzy żydowskich w Warszawie" na członka międzynarodowego „Pen" klubu. P. Kenig odczytać ma przed kongresem memorjał związku literatów żydowskich, który domaga się przyjęcia go na członka, aczkolwiek literaci żydowscy nie reprezentują pewnego terytorium.

P. Kenig będzie brał udział w obradach kongresu z głosem doradczym.

NAGRODĘ AKADEMJI FRANCUSKIEJ OTRZYMAŁ PISARZ ŻYDOWSKI JOSEPH KESSEL. Akademja francuska uchwaliła na swojem ostatniem posiedzeniu nagrodę pisarzowi żydowskiemu Józefowi Kessel za jego powieść „Les coeurs purs" („Czyste serca"). P. Joseph Kessel ma obecnie 28 lat. Urodził się w Argentynie, studjował w konserwatorjum i na wydziale filozoficznym w Paryżu. Brał udział w wojnie światowej, jako oficer-pilot we Władywostoku. Następnie odbył podróż dokoła świata, podczas której zbierał materjały dla swoich prac literackich. Po powrocie do Francji p. Kesel współpracował w wielu pismach i w roku 1922 ogłosił swoje pierwsze powieści. P. Joseph Kessel zwiedził również dwa razy Palestynę.

ZGON SARY LESZCZYŃSKIEJ. W Moskwie zmarła w 45 roku życia znana literatka żydowska Sara Leszczyńska. Leszczyńska zdobyła sobie popularność życiorysami działaczy rewolucyjnych, które pisała z dużym talentem.

J. AUBRY W WARSZAWIE. W Warszawie bawi obecnie p. J. Aubry, długoletni przyjaciel Conrada, znakomity znawca muzyki, który objeżdża całą Europę z odczytami o Conradzie. Francuz ten w odczytach swych bronił polskości Conrada, jest też jednym z najlepszych znawców i biografów autora „Murzyna z załogi Narcyza".

„NIEBOSKA KOMEDJA" W TEATRZE BAMBERSKIM. Pisma niemieckie, szczególnie „Frankfurter Ztg." poświęcają dłuższe artykuły wystawieniu „Nieboskiej komedji" w teatrze bamberskim. Sprawozdawcy zaznaczają, że przekład „Nieboskiej" Zoffa przewyższa pod każdym względem dotychczasowe przekłady tego dzieła. „Frankfurter Zeitung" charakteryzuje Krasińskiego, jako „religijnego rewolucjonistę", który w dziele swoim przeprowadzał tezę, że wolność nie stanowi celu sama dla siebie, ale jest jedynie stadjum przejściowem w walce o prawdziwe człowieczeństwo.

Jak wiadomo, zamierzał krakowski teatr miejski, im. J. Słowackiego wystawić „Nieboską" z Al. Moissim, kreującym na zmiany role i br. Henryka i Pankracego.

CHAMBERLAIN O STRINDBERGU. Dla uczczenia piętnastej rocznicy śmierci Strindberga miano wystawić w Cambridge „Pannę Julję". Ale lord Chamberlain, ku ogólnemu zdumieniu, zakazał przedstawienia. Dzienniki angielskie przypuszczają, że powodem zakazu był fakt, iż w sztuce Strindberga, córka hrabiego darzy miłością służącego swego ojca.

EWANGELJA SOCJALIZMU. Bernard Shaw powiedział sprawozdawcy „New York Timesa", że zamierza zostawić światu ewangelję socjalizmu.

„TKACZE" HAUPTMANNA NA FILMIE. Prasa niemiecka wyraża się z wielkiem uznaniem o obrazie osnutym na „Tkaczach" Hauptmanna w reżyserji Zelnika. „Die Weltbühne" pisze, że jest to pierwszy promyk słońca po długiej nocy filmu niemieckiego.

NOWE KSIĄŻKI NIEMIECKIE. U S. Fischera ukazała się nowa powieść Flakego „Sommerroman", a u E. Reissa — wrażenia z Rosji sowieckiej Kischa, p. t. „Zaren, Popen, Bolschewiken".

DRAMAT O WILHELMIE II. J. Perlmann i J. J. Scholl udramatyzowali biografję Emila Ludwiga „Wilhelm Hohenzollern".

DRAMAT NIEMIECKI O NOWEJ PALESTYNIE. Poeta niemiecko-żydowski Dr. Jerzy Mannheimer, wykończył swój dramat p. t. „Palestyna". Jest to pierwsza sztuka na większą skalę o życiu we współczesnej Palestynie. Wydawnictwo berlińskie Oesterheld et Co. przejęło prawo sceniczne nowej sztuki.

Dziś ostatni dzień akcji szeklowej!

Przypominamy powtórnie wszystkim Komitetom szeklowym, mężom zaufania, że dziś

OSTATNI DZIEŃ

akcji szeklowej.

Dzisiejszy dzień należy w pełni wykorzystać a w całości poświęcić akcji osiągnięcia kontyngentu.

Poszczególnych towarzyszy, którzy mają bloczki szeklowe, wzywamy, by najpóźniej dziś wieczorem (w Krakowie — jutro) wszelkie bloczki i pieniądze złożyli Komitetom szeklowym.

Zwracamy uwagę, **że termin dzisiejszy jest nieodwołalny i że bez dopuszczenia wyjątków tylko** taka ilość szekla będzie przyznana każdemu miejscu, **która w gotówce wpłynie do nas najpóźniej do poniedziałku 20 bm. dla Krakowa do wtorku 21 bm.).**

Dziś jeszcze każda miejscowość ma możność starania się o to, by na szali akcji wyborczej także jej głosy zaważyły.

Podkreślamy, że wedle regulaminu wyborczego, każda miejscowość musi wyłożyć listę szeklowców do wglądu wyborców i że tylko ci szeklowcy **będą mieli prawo głosu, którzy będą na liście i których pieniądze szeklowe zostaną do dnia jutrzejszego u nas złożone.**

Pisemne relacje bez nadesłania pieniędzy nie wystarczają.

SJONIŚCI!

Zamknijcie po dniu dzisiejszym akcję tak, aby każda miejscowość osiągnęła swój

KONTYNGENT!

Listę wpisu do Złotej Księgi ŻFN, ogłosimy w najbliższych dniach!

Centralna Komisja szeklowa:

Dr. I. Schwarzbart przew. **Dr. R. Feldschuh** sekr.

Z teatru, literatury i sztuki

— **OPERA KATOWICKA**, która przyjeżdża do Krakowa na krótkie letnie stagione operowe, rozpocznie swoje występy w Teatrze im. J. Słowackie go „Halką" ws obotę, 2 lipca br. Bilety na tę operę jak również na szereg następujących, afiszami już ogłoszonych, są do nabycia przy kasie Teatru im. J. Słowackiego.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR MIEJSKI IM J SŁOWACKIEGO

(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Niedziela: pop. „Znak na drzwiach"; wieczór „Książę Niezłomny".

LETNI TEATR ŻYDOWSKI

(w ogrodzie Hotelu Londyńskiego)

Niedziela i codziennie o godz. 9 wieczór „Zlata przed sądem" (rewja Lerescu).

REPERTUAR KINOTEATRÓW

BAGATELA: „Panna do wszystkiego" (Mady Christians).

NOWOŚCI „Krysia leśniczanka" i „Marynarz na dnie morza".

PROMIEŃ: „Bunt miłości" i „A imię jej kobieta".

SZTUKA: „Jej Wysokość tańczy walczyka".

UCIECHA: „Kobieta wyzwolona" i „Rozwódka z temperamentem".

WANDA: „Dzwonnik z Notre Dame".

WARSZAWA: „Prawo pięści" (Pete Morrison).

Program stacyj radjofonicznych

Niedziela, 19 czerwca

Karków (422 m) 15'30—18'40 Transmisja z Warszawy. 18'40—19 Przerwa, komunikaty. 19—19'25 Odczyt pt. „Pogrzeby Kościuszki i Mickiewicza w Krakowie", wygł. Dyr. W. Baran. 19'30—19'55 Odczyt pt. „Krajobraz polski" (cz. IV) wygł. Dr W. Loziński. 20—20'30 Rozmaitości. 20'30 Koncert: Muzyka hiszpańska. Wykonawcy: pp. Geldwerthówna (fort.), L. Marek-Onyszkiewiczowa (śpiew), St. Mikuszewski (skrz.) 22 Komunikaty. 22'30 Transmisja z Warszawy.

Warszawa (1111 m) 15—15'25 Odczyt pt. „O pracy wsamorządzie". 15'30 Koncert ludowy z „Doliny szwajcarskiej". 17—17'30 Audycja dla dzieci. 17'35 Koncert (wyj. z oper). 18—19'10 Rozmaitości. Komunikaty. 19'35—20 Odczyt pt. „Świat dziwu i czaru w poezji Słowackiego 20'30 Koncert. 22 Komunikaty. 22—23'30 Muzyka taneczna.

Poznań (273 m) 17—17'25 Odczyt pt. „Kult matki u Słowackiego". 18'35—18'50 Nadprogram (Cz. Kaden). 18'50—19'25 Program dla dzieci. 19'50—20'15 „O krytyce literckiej". 20'20—22'15 Koncert śpiewany. 22'15 Komunikat sportowy. 22'30—24 Muzyka taneczna.

Wiedeń (517.2 m) 11 Koncert symfoniczny. 16 Koncert. 18'15 „O Japonji". 19 Muzyka kameralna. 20 Inscenizacja komedji.

Berlin (483.9 m) 6'30 Koncert poranny (ork. dęta). 11'30—12'50 Koncert. 14 Dla filatelistów. 17 Dla dzieci. 19'30 „Fatinitza". operetka Suppego i muzyka do tańca.

Wrocław (322.6 m) 20'10 i 21'10 Wieczór ludowych pieśni śląskich.

Praga 348.9 m) 20 Ork. Filharmonji czeskiej (symfonje i uwertury).

Lista Nr. 122

Funduszu Łańcuchowego

na rzecz Żydowskiego Domu Akademickiego w Krakowie.

(datki składać należy na konto PKO 406.365)

I. **Markus Leistein ze Lwowa** składa 10 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dra St. Ungera w Warszawie, 2) Dra Tennenbauma w Drohobyczu, 3) Dra Nadla we Wiedniu, 4) Dra Jerzego Reichensteina 5) Dra S. Hübnera, 6) Dra Herza Halperna, 7) Józefa Herzla i 8) Eliasza Bonharda — wszystkich we Lwowie.

II. **Dr. Artur Aleksandrowicz ze Lwowa** składa 10 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dra Maurycego Oxera, 2) Zygmunta Grübla, 3) Juljusza Grufta, 4) Dra Marka Aleksandrowicza, 5) Louisa Verständiga, 6) Inż. Henryka Freya, 7) Maurycego Stachla, 8) Dra Bertolda Lufta, 9) Dra Salomona Reissa — wszystkich we Lwowie.

III. **Emil Klausner z Bielska** składa 10 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Kurta Kornhabera, 2) Egona Kornhabera, 3) Ferdynanda Perlbergera, 4) Bernharda Wienera, 5) Simona Hupperta, 6) Sam. Silbigera, 7) Artura Rabinowitza, 8) Rudi Drnckera — wszystkich w Bielsku.

IV. **Adolf Markiewicz** składa 5 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Józefa Ulreicha, 2) Jakóba Juffę we Lwowie, 3) St. Lubelskiego w Warszawie, 4) Karola Hojtasza.

V. **Dr. Henryk Rosenberg z Niemirowa** składa 5 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dra Alberta Rosenberga w Kamionce Strum., 2) Dra Dawida Haftla i 3) Joachima Karczyńskiego w Niemirowie.

VI. **Bracia Frydman z Radomia** składają 5 Zł i wzywają o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Abrahama Monderera, 2) M. Blumenfruchta w Oświęcimiu, 3) Nutę Brajtmana we Frysztaku.

VII. **Dr. Ignacy Mohr z Lubaczowa składa 5 Zł, Ina Ehrlichówna 5 Zł, Marceli Metanowski z Borysława 10 Zł, Dr. Henryk Glanz z Cieszyna 10 Zł, Tusiu Gottesman 5 Zł, Salomon Weissberger z Mszany Dolnej 5 Zł.**

Z GIEŁDY

Giełda krakowska.

Kraków. 18. bm. Akcje słabiej, dolar utrzymany.

Dzisiaj w prywatnych obrotach panowała na rynku efektów tendencja słabsza. Rano kursy utrzymywały się na wczorajszym poziomie, dopiero po nadejściu wiadomości z Warszawy tendencja osłabła i większość papierów straciła dość znacznie na kursie. Chęć do obrotów minimalna, ruch słaby. Kursa kształtowały się następująco: Jaworzno 20.30—20.40, Zieleniewski 21—2110, Bank P. 139—140 i pół, Górka 53—53 i pół, Elektrownia 40—40 i pół, Chodorów 142—143, Chybie 6.30—6.40, Gazy Wsch. 27 i jedna czwarta, Cegielski 39—40, Lokomo 1.80, Azot 1.75—1.85.

Na rynku walut i dewiz tendencja utrzymana przy nastroju spokojnym. Zainteresowanie minimalne przy słabych obrotach. W Krakowie dolar got. 8.92 1/4—8.92 3/4, czeki bank. 8.94 i pół do 8.95, w Warszawie got. 8.92 1/4 — 8.92 i pół, czeki 8.94, we Lwowie got. 8.92—8.92 i pół, czeki 8.94—8.95, w Katowicach got. 8.92 3/4 — 8.93 1/4, czeki 8.94 i pół.

Bank Polski płacił bez zmiany za got. 8.88, za czeki na N. Jork. 8.91,

Reszta dewiz w stosunku parytetowym do dolara utrzymana.

Giełda warszawska

Warszawa 18 bm. (PAT.) **Giełda walut.**

Dolary 8'91, sprz 8'94. kup. 8'89.
Belgja 124'25, 124'56, 123'94.
Holandja 358'45, sprz. 359'85, kup. 357'55.
Londyn 43'43 sprz. 43'53, kup. 43'33
N. Jork 8'93, sprz. 8'95, kup. 8'91.
Paryż 35'04, sprz. 35'13, kup. 34'95.
Praga 26'50 sprz. 26'56 kup. 26'44,
Szwajcarja 172'02, sprz. 172'45. kup. 171'59
Włochy 49'85, 49'97, 49'72,
Wiedeń 125'78. kup. 126'09. sprz. 125'47.

Warszawa, 18. 6 PAT. Akcje: Bank dyskont. 133 Bank handl. 7.30, Polski 141, 139, 140, Zachodni 4.40 Bank zw. sp. zarobk. 81, 80, Chodorów 139, Cukier 4.80, 4.75, Łazy 0.43, Węgiel 96, 97, Nobel 49 i pół, Fitzner 5.50, Lilpop 27.75, Modrzejów 8.60, Rudzki 2.30, 2.32, Starachowice 60, 68.50, Zawiercie 35, 36, Borkowscy 3.10, Syndykat rolniczy 2.90.

Giełda wiedeńska

Wiedeń d. 18 b. m. (P. A. T.). **Dewizy.**

Amsterdam 284'30, Belgrad 12'46, Berlin 168'17 Bruksela 98'55, Budapeszt 123'66. Kopenhaga 169'65 Londyn 34'47, Madryt 121'25, Medjolan 39'46, Nowy Jork 709'55, Oslo 183'30, Paryż 27'79, Praga 21'01 Sofja 5'11, Sztokholm 190'10, Warszawa 79'27—79'55 Zurych 136'49, Amerykańskie 708'—, niemieckie 167'90 angielskie 34'40, polskie —'— —'— szwajcarskie 136'20 czeskie 20'59, Węgierskie 123'61—.

Akcje: Zieleniewski 16'50, Silesja —'—, Fanto 9'40, Gal. karpaty 32'60, Galicja 119'—, Siersza 5'20, Bank małopolski —'— Bank Hip. —'— Tepege. —'—

Giełda zurychska

Zurych. 18. 6. PAT. Paryż 20.36 i jedna czwarta, Londyn 25.25, Nowy Jork 5.20, Belgja 72.22 i pół, Włochy 28.90, Hiszpanja 88.70, Holandja 208.32 i pół, Berlin 123.22 i pół, Wiedeń 73.15, Sztokholm 139.30, Oslo 134.50, Kopenhaga 139, Sofja 3. 75, Praga 15.40, Warszawa 58.10, Budapeszt 90.55, Białogród 9.13 i pół, Ateny 7.07, Konstantynopol 2.70, Bukareszt 3.19, Helsingfors 13.09, Buenos Aires 220.75.

— **ŻYDOWSKI KLUB TOWARZYSKI W PODGÓRZU** komunikuje: Dziś w niedzielę dnia 19 bm. o godz. 3 pop. odbędzie się w parku podgórskim na Krzemionkach Zabawa Wiosenna połączona z Kiermaszem dla dzieci z urozmaiconym programem, w szczególności dla dzieci. Czysty dochód przeznaczony na urządzenie hebrajskiej fréblówki dla najbiedniejszych. Ze względu na cel tej imprezy oczekuje Zarząd ŻKT. w Podgórzu napływu mi lusińskich. 879

Ze sportu

MAKKABI—TARNOVIA. Dziś w niedzielę, dnia 19 bm. o godz. 5.30 popoł. rozegra ŻKS Makkabi, zawody footbalowe z ZKS Tarnovią na boisku własnem. Zawody będą nader interesujące ze względu na dobrą formę Tarnovji i stałe poprawiającą się formę Makkabi. Tarnovia dysponuje obecnie silnym i dobrze zgranym zespołem. Ostatnie zawody między Makkabi a Tarnovią w Tarnowie zakończyły się 2:0 dla Makkabi. Początek zawodów o godz. 5.30 popoł. Poprzedzą zawody Makkabi II. — Hakoah (Kielce).

SEKCJA PŁYWACKA MAKKABI zawiadamia, że pertraktacje o uzyskanie trenra zagranicznego są na ukończeniu. Jest nadzieja, że z początkiem lipca trener będzie już w Krakowie i obejmie kierownictwo kursów pływania i skoków tak dla zaawansowanych jak i początkujących. Zgłoszenia przyjmuje i informacyj udziela sekretarz sekcji p. Lindenbaum w lokalu klubowym przy ul. Gertrudy 8 we wtorki i czwartki od 7'30—8'15 wiecz.

PIĘCIOBÓJ PAŃ I TRÓJBÓJ PANÓW ŻKS. MAKKABI w niedzielę dnia 19 bm. odbędzie się na boisku Makkabi o nagrodę wędrowną Kierownictwa Sekcji L. a. ktoey obejmuje: 1) skok w dal z rozbiegu. 2) rzut oszczepem, 3) bieg na 100 m. 4) rzut dyskiem oraz bieg na 200 m. — Obliczanie punktów odbywa się według kolejności zdobytych miejsc. Nagrodę zdobyła już w roku ubiegłym po raz pierwszy Freiwaldówna. Trójbój panów panów o nagrodę wędrowną W. Greschlera obejmuje: 1) bieg na 100 m. 2) skok w dal z rozbiegiem, 3) rzut dyskiem. Początek zawodów o godz. 9'30 przedpoł., zgłoszenia do zawodów przyjmuje pół godziny przed zawodami sekretarjat sekcji na boisku.

Dookoła uroczystości ku czci Słowackiego

WSTĘP NA DZIEDZINIEC ARKADOWY DNIA 28 B. M.

Ponieważ miejscami w arkadach Zamku Wawelskiego w dniu 28 czerwca dysponuje Komitet, zwracanie się o takie miejsca w biurze miejskiego Komitetu w Magistracie lub w biurach zarządu odbudowy Zamku Wawelskiego jest bezcelowe.

ZNIŻKI KOLEJOWE.

a) dla młodzieży.

Ministerstwo komunikacji wydało rozporządzenie do wszystkich dyrekcyj kolei państw., w myśl którego uczestnicy wycieczek młodzieży szkolnej korzystać mogą z 50 proc. ulg zniżkowych. Ponadto przewozi się przy wycieczkach wychowańców szkół powszechnych, lub średnich na każdych 10 płacących uczniów jednego niezamożnego ucznia bezpłatnie.

b) dla innych uczestników.

Ministerstwo Komunikacji przyznało uczestnikom, przyjeżdżającym do Krakowa z okazji złożenia zwłok J. Słowackiego na Wawelu, od stacyj, oddalonych od Krakowa najmniej 30 km 66 procent ulgę przejazdową za łączną odległość od stacji wyjazdu do Krakowa i z powrotem. Ulga ta odnosi się tylko do pociągów osobowych i ważną jest w dowolnej klasie bez względu na ilość uczestników.

WYŻYWIENIE UCZESTNIKÓW UROCZYSTOSCI KRAKOWSKICH.

Krakowski Komitet Sprow. Zwłok J. Słowackiego uprasza wszystkie delegacje zamiejscowe o podanie w terminie do 24 bm. do biura Kraków, Magistrat II p., czy reflektują na wyżywienie w utworzyć się mających kuchniach polowych. — Objad mięsny z 2 dań kosztować będzie 1 zł. (Łyżki należy przynieść ze sobą!)

ZIEMIA Z GROBU MATKI J. SŁOWACKIEGO W KRZEMIENCU.

Uroczystości krzemienieckie związane z wydobyciem ziemi kryjącej zwłoki matki Juljusza Słowackiego, odbyły się w podniosłym nastroju, przy udziale kilkunastotysięcznego tłumu, wśród którego nie brakło licznych przedstawicielstw mniejszości narodowych na Kresach. Pochód do cmentarza Krzemienieckiego otwierały zastępy młodzieży szkolnej, stowarzyszeń i organizacyj, potem w długich szeregach szły delegacje ziemi wołyńskiej, przedstawiciele władz i długie szeregi obywateli rodzinnego miasta poety.

Rola Ligi Narodów

Z odczytu, który b. prezes ministrów, p. Aleksander Skrzyński wygłosił 16 bm. w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego, n. t. „Polityka polska a Liga narodów", podajemy poniżej urywek dotyczący Ligi narodów.

„Czem jest Liga narodów? Trybunałem, pozbawionym egzekutywy pełnej w chwili, w której Stany Zjednoczone odmówiły ratyfikacji traktatu? Oczywiście, Konferencja bez efektywnej władzy, bez większego znaczenia, krępującą na szczęście nieskutecznie, ale zawsze niepożądanie suwerenność państw? Bezwątpienia — nie! Płodem martwym, bez zarodka życia? Stanowczo nie! Liga narodów jest w dziedzinie ideowej wielką zdobyczą moralną, cierpiącej ludzkości. W dziedzinie zjawisk realnych jest faktem istniejącym i działającym. W dziedznie przejawów polityczych jest eksperymentem doniosłym, wielkie kręgi zataczającym i w dalekie brzemiennym następstwa. Dlatego, bo jest formą nową, stworzoną z głębokiej konieczności zmiany metod polityki zagranicznej świata. Polityka zagraniczna była do czasu wielkiej wojny prerogatywą jednostek z Bożej łaski, nieodpowiedzialnych, które mogły rzucać narody w odmęt walk i postawić je nad brzegiem przepaści. Ukształtowanie sił międzynarodowych, ugrupowania potęg mogły się robić i rozwijać w zaciszu gabinetów wielkich mocarzy i wielkich zbrodniarzy, którzy mogli stanowić o wolności narodów, które mogli kawałkować i rozdzielać, nie czując się winnymi żadnego wytłumaczenia, ufni w swą potęgę i potęgę swego boga wojny. Polityka zagraniczna jutra, to nie są już konszachty tajnych gabinetów, to jest jawny stosunek narodów, chcących współżyć w pokoju i walczyć o pokój. Polityka zagraniczna przestała być prerogatywą jednostek, stała się integralną częścią demokratycznej świadomości i przekonań.

Czy to nie jest złudzenie? Skąd ta pewność, że ta przemiana nastała? Skąd ta pewność, że właśnie polityka zagraniczna nie ma być prerogatywą jednostek? Wszak możnaby mniemać, że najsilniejszym argumentem w polityce zagranicznej jest siła zbrojna. Siła zbrojna oparta jest na posłuszeństwie, idącem od góry do dołu, aż do najwyżej stojącej osoby. Tak jest w czasie pokoju i z początkiem wojny. Ale później, kiedy wojna zacznie kosić w krąg swoje straszliwe żniwo śmierci, wówczas zamienia się na straszne nieme głosowanie mas, staje się najwymowniejszym przejawem demokracji, albowiem powszechną zgodą zdolnych do walki się żywi. A później przychodzi nieme głosowanie tych, którzy już na wieki zamilkli, głosowanie wszystkich ofiar i wszystkich mogił. I tym wielkiem głosem rażone zapadły się trzy trony. A ci, którzy na nich zasiadali, którzy przywykli stanowić o losach narodu, nieodpowiedzialni, nie mogący być pociągnięci do kary, sami uznali się odpowiedzialnymi, zasługującymi na karę najstraszniejszą, jaką sobie wymierzyli sami, skazując się na dezercję wobec swych własnych narodów w agonji. Oto są monarchje! Wyposażone w wszechpotęgę, dufne w swą wszechwiedzę, zbrojne nieodpowiedzialnością. Te trzy gilotyny raczej przypominające odarte z purpury i godności drzewca, ongiś trony, znaki przydrożne naszej drogi krzyżowej, stoją dziś na rozstajnej drodze swoich światów, a na ich miejsce w świecie nowym, w świecie wolności narodów, w świecie demokratyzmu stoi wielka trybuna wolności: Liga narodów.

Czy Liga narodów ma siłę, ażeby zapobiec wybuchowi wielkiej wojny? Nie. Ale ma siłę, żeby zapobiec zwycięskiemu zakończeniu wojny, rozpoczętej samowolnie, wbrew poczuciu sprawiedliwości świata. Rozmyślając nad ulubioną krytyką, stosowaną pod adresem Ligi odnośnie do jej bezsilności, proszę panów się zastanowić nad tem, kto zgniótł najpotężniejszy organizm wojskowy, finansowy, ekonomiczny, posługujący się najprzedniejszym materjałem ludzkim, Niemcy? Wszak Liga narodów wówczas jeszcze, kiedy formalnie nie istniała.

Czy Liga narodów jest skrępowaniem suwerenności państwa? Tak samo nią nie jest, jak prawo nie jest ograniczeniem obywateli, ale obroną słabszego przed silnym, hamulcem dla samowoli, zaporą dla swawoli, obroną dla wolności, stróżem pokoju. Liga narodów jest faktem istniejącym, albowiem jest punktem zbornym mężów stanu i dziennikarzy różnych narodów, miejscem, gdzie się opinje ścierają, sprzeczności uświadamiają, miejscem, w którem się krzewi atmosfera specjalna, duch genewski, to znaczy miejsce, w którem reprezentanci różnych narodów przyzwyczajają się mówić po europejsku. Może się zdarzyć, iż będą chwile kryzysów dla Ligi narodów, w których wysłannicy różnych państw będą reprezentować wyłącznie i jedynie skrajne stanowiska swoich rządów, nieczuli dla wymogów racji stanu zbiorowej Europy. Ale wówczas ten fakt, iż Genewa będzie tem naturalnem miejscem zbornem dla perjodycznych konferencyj, będzie jeszcze przedstawiał wielką doniosłość dla pokoju świata. Kto wie czy zebranie podobne w lipcu 14 roku nie byłoby w ostaniej chwili powstrzymało wybuchu wojny.

Pakt Ligi narodów jest gwarantem, ale i probierzem dla polityki pokojowej, demokratycznej i liberalnej poszczególnych narodów. Jest szkołą pewnego systemu politycznego, jest hasłem zrozumiałem dla wielkich demokracyj świata, jest centrum w którem się urabia opinja narodów świata.

Rozmaitości

Pływający uniwersytet

Z końcem września ub. r. wyjechał z portu nowojorskiego pływający uniwersytet, urządzony na specjalnie w tym celu zbudowanym okręcie. Rektorem tego uniwersytetu jest prof. Karol Thwirg, wykłada zaś 30 profesorów różnych uniwersyteów Stanów Zjednoczonych. Ilość studentek wynosi 120, studentów 380.

Rok akademicki rozpoczął się 27 września na pełnem morzu i kończy się w czerwcu br. Słuchacze zwiedzili w ciągu roku szkolnego 47 portów i 37 krajów.

Studja na pływającym uniwersytecie liczą się słuchaczom za jeden rok akademicki.

Szaljapin ułożył sam dla siebie epitaphium

Szaljapin bawi obecnie w Londynie i po swych występach wiedeńskich znajduje się w doskonałym humorze. M. in. opowiedział on londyńskiemu dziennikarzowi, że sam dla siebie ułożył nagrobek, który brzmi następująco: Tu znajduje się grób Szaljapina. Żył, kochał i czynił skandaliczne rzeczy. Kłamał i popełniał grzechy nie dające się nazwać. Był jak ten djabeł, który w kościele tańczy przed ołtarzem. Wreszcie znalazł spokój a teraz leży pod tym kamieniem. Grób jego użyźniają tylko łzy jego żony i jego dzieci. Wieczny odpoczynek twoim kościom, Szaljapinie, ty aktorze, śpiewaku, artysto i człowieku, któryś się wszystkim zaprzedawał.

Ale czy ten napis naprawdę znajdzie się na moim grobie? — spytał z uśmiechem Szaljapin — spodziewam się, że nie. Mam bowiem nadzieję, że lepszy poeta odemnie ułoży mi piękniejszy nagrobek... p

Sensacyjny proces o książkę

W Bremie rozpoczął się onegdaj proces przeciwko pani Koolmak, autorce książki pt. „Vom Leben getötet", o której swego czasu już pisaliśmy. Książkę tę miała napisać córka pani Kolomak, ale później okazało się, że autorką jest matka, która ją napisała w obronie czci swej córki Elżbiety Kolomak, występującej w tej książce jako Grete Machan. Książka narobiła swego czasu bardzo dużo wrzawy, albowiem autorka śmiało zaatakowała tak policję, której zarzuciła korupcję i małą dbałość w dziedzinie opieki nad nieletniemi dziewczętami, jakoteż i le
rzuciła lekkomyślność w leczeniu salvarsanem. Autorkę przez kilka tygodni trzymano nawet w areszcie, a potem dopiero pod naciskiem opinji publicznej musiano ją wypuścić na wolność. Obecnie prokuratorja wystąpiła z pomocą policji, oskarżając panią Kolomak o stręczenie własnej córki do nierządu. Proces ten wywołuje w całych Niemczech olbrzymie poruszenie.

Rozmaitości sportowe

„MAKABI" NIE GRA W AMERYCE W SOBOTY I ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE. Palestyńska drużyna „Makabi", która odbywa obecnie tournee po Ameryce, nie będzie występować w soboty i święta żydowskie, jakkolwiek drużyna ponosi przez to znaczne straty materjalne, ponieważ sobota jest najlepszym dniem w amerykańskim świecie sportowym. Makabejczycy palestyńscy ostatecznie postanowili uszanować uczucia religijne żydowskiej ludności ortodoksyjnej w Ameryce. Drużyna „Makkabi" odrzuciła już propozycję rozegrania meczu z wybitnym zespołem piłkarskim w Toronto w sobotę, jakkolwiek ofiarowano jej za to 25.000 dolarów.

MARATOŃCZYK OLIMPIJSKI STEENROOS (Finlandja), zwycięzca biegu maratońskiego na Olimpiadzie w Paryżu 1924 r., zamieszkały obecnie w New-Jorku, oskarżył Zw. Amer. Lekk. Atl. o nieuczciwe wymierzanie trasy ostatnich biegów amerykańskich maratońskich, które przyniosły sensacyjne rekordy, twierdząc, że zamiast 42.500 metrów jest o 1.000 metrów mniej przestrzeni. Zw. Amer. Lekk. Atl. był wreszcie zmuszony oficjalnie tę trasę zbadać i okazało się, że ma ona 400 metrów mniej.

15-TY BIEG DOOKOŁA WŁOCH wygrał bezkonkurencyjnie mistrz Włoch, Alfredo Binda, przebywając przestrzeń 3728,8 kilom. w 15 etapach w czasie 144 godz. 15'35 min. Na 15 etapów wygrał 12, przegrał tylko 3.

Kronika telegraficzna

— W wyniku zerwania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Kanadą a Rosją handlowy przedstawiciel sowiecki opuścił Quebeck we wtorek przeszłego tygodnia udając się do Moskwy.

— Donoszą z Moskwy, iż b. oficer marynarki kap. Klepikow, skazany na karę śmierci za szpiegostwo został stracony.

— W Moskwie aresztowano tam obywatela niemieckiego Debberta, który był przewodnikiem, przy bywających do Rosji niemieckich delegacyj robotniczych. Debbertowi władze sowieckie zarzucają szpiegostwo. Został on już stracony.

— Tajemnicze światła znów były widziane w sąsiedztwie miasta Chicoutini w prowincji Quebeck. Światła te budzą nadzieję, że zaginieni lotnicy francuscy znajdują się w okolicy rzeki Peribonka. W naszej znalezienia śladów lotników uda się jutro do tych okolic aeroplan.

— Donszą z Rzymu, iż według wiadomości z Meksyku stracono tam, bądź spalono, bądź żywcem pogrzebano 18 księży.

— „Berliner Tageblatt" dowiaduje się, że znany pilot niemieckiej Harry lotniczej Kennecke, zamierza między 15—25 lipca br. podjąć lot z Berlina do Nowego Jorku, a stąd do San Francisco.

Przetargi publiczne.

Magistrat miasta Tarnopola rozpisuje przetarg ofertowy na dostawę kostek brukowych względnie pieńków porfirowych, granitowych lub bazaltowych, z terminem dostawy do końca lipca b. r. — Ilość dostarczyć się mających kostek względnie pieńków 37.500 sztuk, rozmiar pojedynczej kostki 20/20/20 cm. Oferty wnosić należy do 30 czerwca br.

Oddział Pocztowej Kasy Oszczędności w Krakowie ogłasza konkurs ofertowy na dostawę 320 ton koksu górnośląskiego. Termin dostawy do 15-go sierpnia b. r., płatność w dwóch ratach: pierwsza w ciągu dostawy w wysokości 50 proc. od połowy dostarczonej ilości koksu, druga jako reszta do 15 dni po uskutecznionej i odebranej całkowitej dostawie. Cena rozumie się loco piwnica w gmachu PKO, przy ul. Wielopole.

Oferty skierowywać należy pod adresem Oddziału PKO w Krakowie do dnia 25 czerwca br.

Bliższe szczegóły, warunków dostawy udzieli intendent.

KONKURS.

W Internacie dla starszych dziewcząt Zakładu Wychowawczego Sierót Żydowskich, przy ul. Bonerowskiej L. 10, jest do objęcia posada wychowawczyni-kierowniczki.

Wymagane są kwalikacje pedagogiczne i znajomość działu gospodarczego.

Podania należycie udokumentowane wraz z referencjami należy składać osobiście w Dyrekcji Zakładu Wychowawczego Sierót Żydowskich, przy ul. Dietlowskiej L. 64, do 30 czerwca br., w godzinach między 6—7 wieczorem.

Wydział.

KRAKOWSKA KOLEJ ELEKTRYCZNA

TARYFA JAZDY

Z DNIEM 19 CZERWCA 1927 R.

Wyszczególnienie	Dnie powszednie Przed g. 8 rano	Dnie powszednie Po godz. 8 rano	Niedziele i święta
1) Pasażerowie nieposiadający ulg:			
bilet jednorazowy	25 groszy		
2) Pasażerowie posiadający ulgi:			
a) Pracownicy umysłowi i fizyczni wszelkich kategorji — abonament tygodniowy na 1-no razowy przejazd dziennie — do godz. 8m-ej rano (z wyjątkiem niedziel) . . .	80 gr		
b) Urzędnicy rządowi i samorządowi, oraz robotnicy — za okazaniem legitymacji ulgowej, bilet jednorazowy . . .	20 groszy		25 gr
c) **Młodzież szkolna:**			
Abonament tygodniowy (2 razowy przejazd dziennie) . .	Zł 1·40 gr		
Abonament miesięczny (2 razowy przejazd dziennie) . .	Zł 5·50 gr		
Bilet jednorazowy za okazaniem legitymacji ulgowej . .	20 groszy		25 gr
d) Żołnierze do sierżanta (bilet jednorazowy)	10 groszy		25 gr
e) Dzieci do lat 10-ciu (bilet jednorazowy)	10 groszy		
3) Za przewiezienie pakunku (bilet jednorazowy)	25 groszy		
4) Abonament miesięczny	Zł 25·—		

Uwaga! Bilety tygodniowe poranne są do nabycia w Biurze Dyrekcji, oraz u konduktorów. Instytucje, Zakłady przemysłowe itp., mogą zakupywać większą ilość biletów dla swych pracowników w Biurze Dyrekcji. Bilety poranne, tygodniowe wchodzą w życie z dniem 1-go lipca b. r. Bilety, oraz abonamenty szkolne wchodzą w życie z dniem 1-go września b. r.

DYREKCJA.

DROBNE OGŁOSZENIA

KUPIĘ maszynę drukarską używaną, średni pedał, konstrukcja obojętna, oraz regał. Natychmiastowe zgłoszenia pod „Zaraz“ do Adm. „N. Dz.“.

STENOGRAFJI polsko-niemieckiej udziela szybko i pewnie: Zofja Schöngutówna, Podbrzezie 2.

KONCESJONOWANY DETEKTYW PRYWATNY Marjan Girtler, były referendarz Dyrekcji Policji i nadkomisarz śledczy — wywiady, obserwacje, zbieranie dowodów, pomoc, porada. Uczciwość, dyskrecja, punktualność. Personal zawodowy. Kraków, Jabłonowskich 4.

ZGUBIONĄ książeczkę wojskową, wystawioną na nazwisko Aron Pinkas Sandhaus recte Keller, ur. w Mielcu 1897, wydaną przez P. K. U. Rzeszów, unieważnia się.

ADWOKAT Dr. R. Besen w Grybowie poszukuje natychmiast rutynowanego koncypjenta, obznajomionego z praktyką prowincjonalną. Nieuwzględnione oferty pozostaną bez odpowiedzi.

POSZUKUJE SIĘ w Podgórzu mieszkania dwupokojowego z kuchnią, z komfortem, za kilkuletnim czynszem z góry lub odstępnem. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika“ pod „Gotówka“.

20.000 KG. PARAFINY sprzedam natychmiast na dogodnych warunkach: Kraków, Skrytka pocztowa 218.

Zdolnej ekspedjentki

z wieloletnią praktyką poszukuje

H. LICHTIG, Kraków, Grodzka L. 71.

Zgłoszenia osobiste.

4 POKOJI z komfortem, możliwie blisko śródmieścia, od zaraz ewentualnie później poszukuje się. Zgłoszenia pod „Czynsz podług umowy“ do Biura Startera, Rynek 8.

POSZUKUJE SIĘ pierwszorzędnej hafciarki do haftu maszynowego. Reflektantki, które mogą pracować stale i terminowo, mogą się zgłosić codziennie między godz. 9—10 rano do firmy M. Weitz, Kraków, Grodzka 71.

WIELKI WYBÓR okazyjnych Fortepjanów i Pianin po cenach bardzo przystępnych, także na raty: Wł. Bołoński (Z. Raba nast.), Kraków, Pałac Spiski.

CHCESZ OTRZYMAĆ POSADĘ? Musisz ukończyć kursa fachowe korespondencyjne prof. Sekułowicza, Warszawa, Żórawia 42. Kursa wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynach. Po ukończeniu świadectwo. — ŻĄDAJCIE PROSPEKTÓW!

MATYS SCHUESSEL, urodz. 1897 r., unieważnia zgubiony dokument wojskowy, wydany przez P. K. U. Łańcut.

PRZYJMĘ zaraz pomocnika handlowego, Żyda, który ma równocześnie praktykę w prowadzeniu ksiąg handlowych i korespondencji. Oferty nadsyłać pod adresem: E. Singer, Nowy Targ.

LEKARKA-DENTYSTKA z kilkuletnią praktyką przyjmie posadę. Zgłoszenia: Weissberżanka, Stanisławów, Poste-restante.

RADJOAPARATY i wszelkie radjosprzęty najtaniej: Fabryczny skład maszyn do szycia i rowerów światowej sławy „Peugeot“, Kraków, Dietlowska 25 telefon 1383.

DWA POKOJE i kuchnia do wynajęcia na lato w Starym Sączu, w pobliżu stacji kolejowej, z dużym ogrodem, w zdrowem, słonecznem położeniu, w domu murowanym. Zgłoszenia pod „Letnisko“ do Adm. „N. Dziennika“.

OKAZYJNE i nowe zegarki „Omega“, „Doza“, zegary, budziki oraz srebro, złoto, sprzedaje najtaniej: Leon Brüll, Kraków, Starowiślna 29. — Przyjmuje wszelkie reperacje.

Zwapnienie żył stan zdenerwowania, zawroty głowy — Prosimy zażądać bezpłatnej broszurki o leczeniu domowem niezkodliwem. San. Rat. Dr. Weise u **Dr. Gebharda & Co, Gdańsk 128a.**

Koncesjonowany zakład zastawniczy

dla precjozów i metali szlachetnych w wielkiem centrum przemysłowem Górnego Śląska z ciągle powiększającemi się obrotami daje możność kapitaliście z 12—15000 dol. do nabycia większości udziałów. Pewna egzystencja z dochodów przy bezwzględnem zabezpieczeniu inwestowanego kapitału Zgłoszenia pod „Bezwzględna pewność“ do Administracji Nowego Dziennika

LODOWNIE poleca

S. SATTLER

KRAKÓW STRADOM 18

Najskuteczniejszy ZNANY OD WIELU LAT Japoński środek

NA ODCISKI NA ODCISKI

KUROKI

Do nabycia w aptekach i skł. aptecznych.

Zakład szklarski

S. FINKELSTEINA

w Krakowie, ul. św. Krzyża 3

(przecznica Mikołajskiej — Tel. 482)

uwzględniając ciężkie położenie ludności a w szczególności dotkniętych ostatnim wybuchem prochowni **wykonuje wszelkie roboty szklarskie**

20 proc. taniej na poczekaniu.

Rytro nad Popradem

NOWO-URZĄDZONY

PENSJONAT „JUTRZENKA“

poleca pokoje ładne, słoneczne z całodziennem utrzymaniem po cenach umiarkowanych. — Kuchnia rytualna כשר, smaczna domowa. — Lekarz w miejscu. — Zniżka kolejowa

Zgłoszenia przyjmuje:

O. ROSENZWEIG, RYTRO

PIWNICZNA

blisko Zegiestowa-Zdroju

nad Popradem

Pensjonat nowourządzony z komfortem, łóżka z materacami poleca pokoje słoneczne z werandami, duży ogród owocowy, z całem utrzymaniem lub obiady Kuchnia smaczna. Ceny przystępne. — Zgłoszenia przyjmuje

:: WILLA „KLAGSBALD“ ::

Ważne!

Znany restaurator w Franzensbadzie, Gänger, prowadzi obecnie

ściśle rytualną restaurację

w Ustroniu, obok Bielska, miejscowości klimatycznej. Prawdziwa borowina i inne kąpiele lecznicze. Tamże pensjonat.

RYTRO koło Krynicy

nad Popradem w okolicy górskiej

pensjonat nowo urządzony

z komfortem poleca pokoje słoneczne z werandami. Duży ogród. Kuchnia pierwszorzędna i djetetyczna. Ceny umiarkowane.

Lekarz na miejscu. — Zniżki kolejowe dla letników.

Zgłoszenia przyjmuje Zarząd willi „Podhale“ w Rytrze

DO LITOŚCIWYCH SERC! Kobieta nieszczęśliwa, pozbawiona wszelkiej pomocy, mająca na utrzymaniu 4 dzieci, dobra szwaczka, prosi o robotę: Zelma Glücksmann, ul. Augustjańska 4. III. piętro.

NIE PYTAJCIE O „COSMOPOLIS“

...ch, którzy wypróbowali ten środek, lecz zapytajcie się oń tych, którzy wypróbowali **wszystkie** środki, a powiedzą wam, że najskuteczniejszym z nich, najprzyjemniejszym w użyciu i najprędzej działającym jest tylko

„COSMOPOLIS“

niezawodnie pielęgnujący i cudownie zachowujący świeżość twarzy rąk i ciała.

Cosmopolis to nie jest krem. Cosmopolis to nie jest pasta do twarzy. Cosmopolis jest to zupełnie coś nowego i dotychczas niebywałego.

Główny skład na Polskę: Roman Włodarski Warszawa, Lubeckiego 5

Do nabycia w aptekach, składach aptecznych i perfumerjach. Cena **zł. 2·50** za sztukę. W razie nie otrzymania, należy zwrócić się do Głównego składu na Polskę. Zamiejscowym wysyła się po otrzymaniu z góry **zł. 2·75** lub **zł. 3·25** za zaliczeniem.

WYSTRZEGAĆ SIĘ NAŚLADOWNICTW

Przedstawiciele na poszczególne miasta na własny rachunek pożądani.

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik“: Zygmunt Hochwald. — Redaktor Naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Red. odpow.: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków — pod zarządem Maksymiljana Feldmana.